

Szanowni Państwo,

W ramach prac na Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kołobrzeg, przekazujemy do konsultacji część diagnostyczną strategii. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, którego naczelnym celem jest zaplanowanie działań, pozwalającym na znalezienie i wdrożenie rozwiązań służących integracji osób, rodzin przejawiających problemy oraz dokumentem wpływającym na poprawę jakości życia mieszkańców.

Przedstawione poniżej opracowanie jest wstępną diagnozą problemów oraz zjawisk społecznych występujących na terenie miasta, stanowi ono istotny element SRPS. Diagnoza ta została opracowana w oparciu o dane wtórne i będzie w dalszym procesie prac nad dokumentem uzupełniania. Zwracamy się z prośbą o dokonanie analizy opracowania, przede wszystkim pod kątem właściwego wyboru obszarów działań strategicznych oraz dobrem danych. Za wszelkie uwagi, spostrzeżenia oraz sugestie dziękujemy.

Proszę pamiętać, że pomimo tego, iż strategia rozwiązywania problemów społecznych jest swoistą wizytówką władz, to zaplanowane w niej działania będą miały bezpośredni wpływ na życie każdego z mieszkańców.

Kołobrzeg miasto w północno-zachodniej Polsce, w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kołobrzeskim, położone na Pomorzu Zachodnim, u ujścia rzeki Parsęty, nad Morzem Bałtyckim. Czwarty ośrodek miejski województwa (pod względem liczby ludności), uzdrowisko z trzema letnimi kąpieliskami. W Kołobrzegu leczy się głównie choroby górnych dróg oddechowych, krążenia i choroby stawów. Kołobrzeg znajduje się na liście miast Europejskiego Szlaku Gotyku Ceglanego.

I. Sytuacja demograficzna mieszkańców

Przedstawione dane wynikają z analizy wybranych wskaźników. obrazujących sytuację demograficzną gminy. Na wstępie umieszczamy słownik pojęć używanych w tej części diagnozy. Definicje zostały przedstawione zgodnie z opracowaniem Głównego Urzędu Statystycznego.

Słownik użytych w części dotyczącej demografii pojęć:

Demografia – dziedzina nauki zajmująca się powstawaniem, życiem i przemijaniem społeczności ludzkiej Demografia zajmuje się w równej mierze przyrostem naturalnym, migracjami, strukturą społeczną (wiek, płeć, przynależność zawodowa, narodowość, wyznanie) oraz ich rozmieszczeniem przestrzennym i oddziaływaniami społecznymi i socjologicznymi.

Osoby starsze - Ludność w wieku 65 lat i więcej (lub 60 lat i więcej).

Płodność – rozumiana jako urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku 15-49

Saldo migracji - różnica między napływem a odpływem ludności z danego obszaru w określonym czasie

Saldo migracji wewnętrznej - zmiany miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w obrębie kraju, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy.

Saldo migracji zagranicznej- liczba osób przybyłych z zagranicy oznacza liczbę mieszkańców innych krajów, którzy zameldowali się na pobyt stały w Polsce; liczba osób, które wyjechały za granicę oznacza liczbę osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w Polsce w związku z wyjazdem na stałe za granicę

Współczynnik dynamiki demograficznej - Stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie (najczęściej 1 roku) do liczby zgonów w tym okresie (liczba urodzeń przypadająca na 1 zgon).

Współczynnik dzietności - Oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

Współczynnik feminizacji - Współczynnik określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn

Współczynnik obciążenia (demograficznego) - Współczynnik może być liczony także w odniesieniu do ekonomicznych grup wieku i jest to stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Wiek nieprodukcyjny - 0-17 lat oraz 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn

Wiek poprodukcyjny - 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn ;

Wiek produkcyjny to 18-59/64 lata (18-59 lat - dla kobiet i 18-64 lata - dla mężczyzn);

Współczynnik płodności -Stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie do liczby kobiet będących w wieku rozrodczym (15–49 lat). Współczynnik liczony jest dla okresów nie krótszych niż rok. Wyraża średnią liczbę dzieci urodzonych w ciągu badanego okresu przypadającą na 1000 kobiet (lub na 100 kobiet) w wieku rozrodczym.

Wiek rozrodczy - Wiek, w którym kobieta zdolna jest (biologicznie) do urodzenia dziecka. W praktyce statystycznej GUS, jako wiek rozrodczy (dla umiarkowanej strefy klimatycznej, w jakiej znajduje się Polska) przyjmuje się wiek 15-49 lat.

Współczynnik przyrostu naturalnego - Stosunek różnicy między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów do liczby ludności w połowie badanego okresu lub do średniego stanu ludności w tym okresie – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 ludności)

Współczynnik reprodukcji brutto - Liczba córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta będąc w wieku rozrodczym (15–49 lat) rodzić będzie z częstotliwością jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik (niezmienne współczynniki płodności).

Współczynnik urodzeń -Stosunek liczby urodzeń żywych w danym okresie (najczęściej roku) do liczby ludności według stanu na środek okresu lub do średniej liczby ludności z tego okresu – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 ludności).

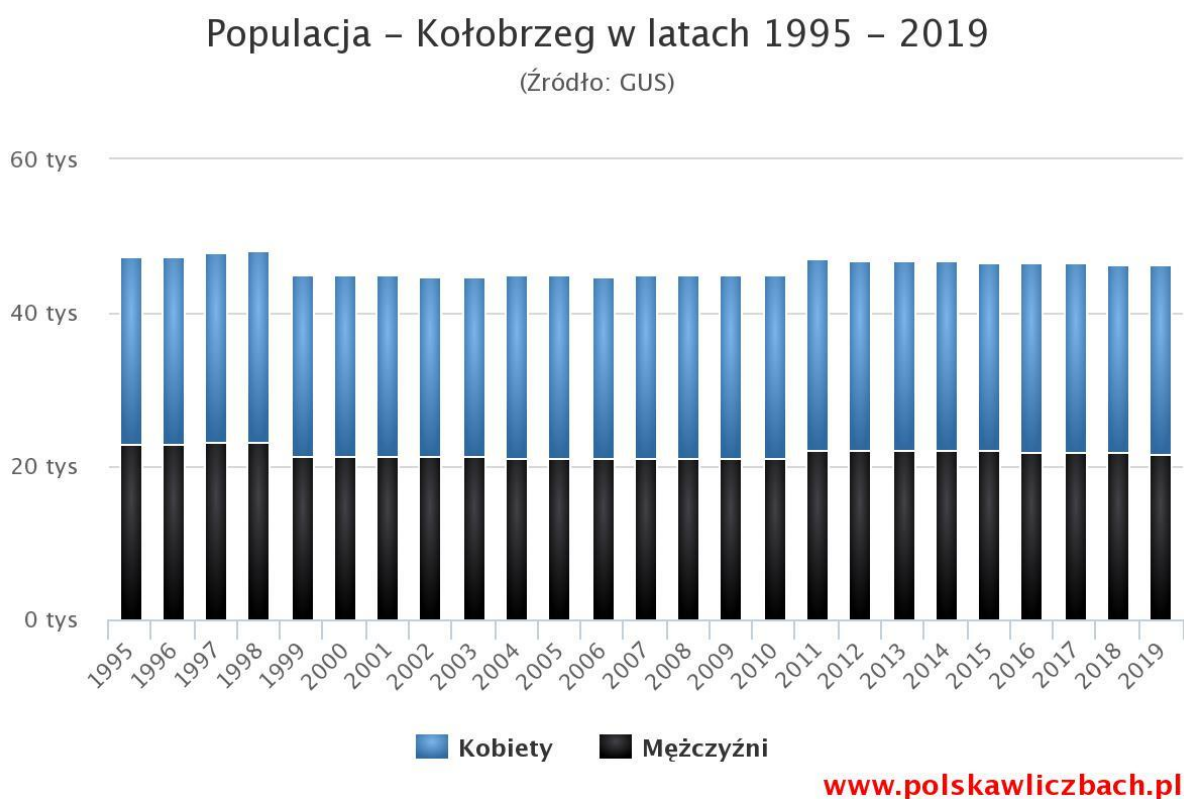
Współczynnik zgonów - Stosunek liczby zgonów w danym okresie (najczęściej roku) do liczby ludności według stanu na środek okresu lub do średniej liczby ludności z tego okresu – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 ludności).

Współczynnik zgonów niemowląt - Stosunek liczby zgonów niemowląt w danym okresie do liczby urodzeń żywych w tym okresie – wyrażony w ‰ (tj. na 1000 urodzeń żywych).

Analiza demograficzna, przedstawiona poniżej ukazuje wskaźniki charakterystyczne dla miasta w kontekście danych dotyczących powiatu, województwa a niekiedy kraju. Perspektywa taka pozwala nie tylko na pokazanie zjawisk zachodzących w gminie miasto Kołobrzeg, ale również umożliwia stworzyć obraz miasta na tle zmian zachodzących w powiecie, województwie i kraju.

W roku 2019 liczba mieszkańców Kołobrzegu wynosiła 46 259, z czego 53,1% stanowią kobiety, a 46,9% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców miasta wzrosła o 3,2 %.

Wykres 1 Populacja – Kołobrzeg w latach 1995-2019

W powiecie kołobrzeskim w latach 2002-2019 liczba mieszkańców wzrosła o 5,7%. W województwie zachodniopomorskim w latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała 0,1% W Polsce w latach 2002-2019 liczba mieszkańców wzrosła o 0,4%.

Analizując dane dotyczące liczby mieszkańców, zauważalnym jest, że zmiany w tym obszarze tak na terenie miasta Kołobrzeg jak i powiatu zbliżone są bardziej do tendencji występującej w całym kraju niż w województwie. Na terenie województwa widoczna jest w analizowanym okresie niewielka, ale jednak tendencja spadkowa (0,1%) na terenie miasta, powiatu i kraju w tym okresie zauważalna jest nieznaczna tendencja wzrostu. Należy jednak uwzględnić prognozy demograficzne, które do 2035 roku przewidują znaczący spadek ludności w województwie zachodniopomorskim.

Dana ta analizowana w odniesieniu do mieszkańców Kołobrzegu w krótszym okresie czasu – lata 2016-2019, wskazuje na bardzo minimalny spadek liczby mieszkańców. W 2019 roku do roku 2016 jest to 1%.

Tablica 1. Liczba mieszkańców Kołobrzegu w latach 2016-2019 z podziałem na płeć

Mieszkańcy Kołobrzegu	2016	2017	2018	2019
ogółem	46463	46568	46367	46256
Kobiety	24548	24671	34582	24565
Mężczyźni	21915	21897	21785	21 694

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych polska liczbach

Kołobrzeg wyróżnia się tak na tle powiatu, województwa jak i kraju wysokim wskaźnikiem feminizacji, na 100 mężczyzn przypada 113 kobiet, gdy w powiecie 109, w województwie 106 a w kraju 107. Tendencja ta jest od lat stała, może ulec jednak zmianie w najbliższym czasie

W 2019 roku w całym kraju urodziło się więcej chłopców niż dziewczynek, w Kołobrzegu przewaga ta była jednak znacząca. W Mieście Kołobrzeg w 2019 roku urodziła o 16%, więcej chłopców, w powiecie o 14%, w województwie zachodniopomorskim o 7% a w Polsce 6%. W latach 2016-2019 wskaźnik urodzeń na 1000 ludności dla miasta Kołobrzegu m wskazywał na tendencję malejącą. Do 2018 roku wskaźnik ten był niższy niż wartości osiągnięte, tak dla powiatu, jak i województwa oraz kraju. W 2019 roku po raz pierwszy wskaźnik urodzeń w mieście był nieznacznie, ale jednak wyższy od wartości osiągniętych dla powiatu i województwa nadal jednak znacząco niższy niż wartość wskaźnika osiągnięta w Polsce. W 2019 roku w Kołobrzegu urodziło się 402 dzieci, w tym 45,8% dziewczynek i 54,2% chłopców. Wartość wskaźnika urodzeń, powinna być monitorowana w następnych latach, gdyż trudno stwierdzić, czy spadkową tendencję urodzeń dla miasta Kołobrzeg uda się zmienić.

Tabela 2. Urodzenia żywe na 1000 ludności w latach 2016-2019 dla Polski, WZP, powiatu kołobrzeskiego i gminy Miasto Kołobrzeg

urodzenia żywe na 1000 ludności	urodzenia żywe na 1000 ludności			
	2016	2017	2018	2019
POLSKA	9,95	10,46	10,11	9,77
WZP	9,18	9,54	9,04	8,60
Powiat kołobrzeski	9,38	9,13	8,36	8,46
Kołobrzeg	9,03	8,79	7,96	8,68

Źródło: dane GUS

Dla prognozy demograficznej istotne znaczenie mają następujące wskaźniki:

- Płodność – rozumiana jako urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku 15-49.

Wartości tego wskaźnika w 2019 roku były następujące- dla Polski- 41,8, dla WZP – 37,3 dla powiatu i miasta Kołobrzeg 36,9. Wskaźnik ten wskazuje, że na terenie województwa (tendencja ta dotyczy również miasta) rodzi się znacząco mniej dzieci na 1000 kobiet w wieku rozrodczym niż w Polsce. Utrzymanie tej tendencji znajduje potwierdzenie w niekorzystnych prognozach demograficznych dla WZP.

- Wskaźnika dzietności ogólnej – oznaczającej liczbę dzieci urodzonych przez przeciętną kobietę w wieku rozrodczym (od 15 lat do 49).

Wartości tego wskaźnika w 2019 roku kształtowały się następująco: w kraju 1,42 dzieci, na terenie województwa zachodniopomorskiego 1,30 dla powiatu i miasta wskaźnik osiągał wartość 1,33.

Wartości tego wskaźnika tak w kraju, województwie jak i w mieście potwierdzają niekorzystne tendencje demograficzne. Jest on zdecydowanie za niski, aby zapewnić prostą zastępowalność pokoleń¹. Warto pamiętać, że o zastępowalności pokoleń mówimy wówczas, gdy występuje reprodukcja prosta, a zatem gdy typowi rodzice wydają na świat liczbę dzieci, która w danych warunkach umieralności wystarcza do pełnego zastąpienia rodziców w dziele prokreacji. Przeciętna liczba potomstwa potrzebnego do zastąpienia rodziców wynosi nieco mniej niż 2,1.

Od lat 90 obserwujemy w Polsce systematyczny wzrost długości życia mieszkańców. Przeciętne życie mężczyzny wydłużyło się o siedem lat, kobiety o sześć. Należy jednak zwrócić uwagę, na występujący od dwóch lat (2017-2018) zjawisko skracania się przeciętnego trwania życia Polaków.

¹ Zastępowalność pokoleń oznacza, iż w długim okresie, przy założeniu utrzymywania się danego reżimu reprodukcji, liczba urodzeń i zgonów jest jednakowa, a zatem ludność nie zmienia swej liczby,

Zdaniem analityków zmiana tendencji w długości życia to przede wszystkim efekt znacznego natężenia zgonów. W 2017 r. ich liczba była bliska rekordu z 1991 r. W roku ubiegłym rekord ten został pobity. Zmarło w Polsce niemal 414 tys. osób – najwięcej od czasów II wojny światowej. Zwiększająca się liczba zgonów jest widoczna również w mieście Kołobrzeg. W roku 2019 wskaźnik zgonów na 1000 ludności dla miasta Kołobrzeg był wyższy niż wartości jakie osiąga on zarówno w powiecie, województwie jak i w kraju. Na 1000 ludności w 2019 roku, w Kołobrzegu przypada 11,12 zgonów. Jest to wartość porównywalna do wartości średniej dla województwa zachodniopomorskiego oraz nieznacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

Tabela 3: Zgony ogółem na 1000 ludności w latach 2016-2019 – w Polsce, WZP, powiecie kołobrzeskim i gminie Miasto Kołobrzeg.

Nazwa	zgony na 1000 ludności			
	2016	2017	2018	2019
POLSKA	10,10	10,48	10,78	10,67
WZP	9,98	10,42	10,90	10,88
Powiat kołobrzeski	9,91	10,07	10,58	10,87
Kołobrzeg	10,44	10,77	10,58	11,12

Wskaźnikiem, który należy monitorować są zgony niemowląt. W latach 2016-2018 w Kołobrzegu zgony te były bardzo nieliczne. Niepokojącą wartość wskaźnik osiągnął w roku 2019, zmarło wtedy aż 8 niemowląt z czego 7 chłopców. Pomimo większej ilości urodzonych w tym roku chłopców niepokoi tak duży zgon niemowląt tej płci. Ze względu na wagę tego wskaźnika - liczba zgonów niemowląt (tj. dzieci w wieku 0-1 roku) w danym przedziale czasowym przypadająca na 1000 urodzeń żywych jest z jednym z wskaźników pozwalających ocenić stanu zdrowia populacji - istotnym jest systematyczny monitoring zjawiska.

Tabela 4: Zgodny niemowląt w latach 2016-2019 w Polsce, WZP, powiecie kołobrzeskim i w Kołobrzegu

Nazwa	Zgony niemowląt											
	ogółem				mężczyźni				kobiety			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
POLSKA	1 522	1 604	1 494	1 412	868	908	834	749	654	696	660	663
WZP	77	74	60	57	48	36	33	36	29	38	27	21
Powiat kołobrzeski	4	2	4	8	1	1	4	7	3	1	0	1
Kołobrzeg	3	1	2	8	1	1	2	7	2	0	0	1

Analizując dane dotyczące zgonów ogółem oraz zgonów mężczyzn, zauważalna jest od lat utrzymującą się przewaga ich umieralności nad umieralnością kobiet. Warto jednak zaznaczyć, że różnica ta w omawianym okresie wyraźnie maleje.

Tabela 5: Zgony ogółem w latach 2016-2019 oraz odsetek zgonów mężczyzn w Polsce, WZP, powiecie kołobrzeskim i Kołobrzegu.

Nazwa	Zgony ogółem				odsetek zgonów mężczyzn ogółem			
	2016	2017	2018	2019	2 016	2 017	2 018	2 019
POLSKA	388 009	402 852	414 200	409 709	52,10%	51,60%	51,60%	51,60%
WZP	17 047	17 788	18 557	18 470	53,40%	52,70%	51,90%	51,80%
Powiat kołobrzeski	788	801	842	864	52,70%	51,20%	53,30%	51,40%
Kołobrzeg	487	501	492	515	53,80%	52,70%	51,80%	51,10%

Źródło danych: GUS

Ze względu na zwiększającą się liczbę zgonów w Kołobrzegu, poniżej przedstawiam dane dotyczące przyczyn zgonów. Dane te są generowane tylko na poziomie powiatu, a od 2019 roku nie są już w GUS prezentowane.

W 2018 roku 35,5% zgonów w Kołobrzegu spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 28,6% zgonów w Kołobrzegu były nowotwory, a 4,8% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego

Tabela 6: Najczęstsze przyczyny zgonów w latach 2016-2018 w Polsce, WZP, powiecie kołobrzeskim oraz Kołobrzegu

przyczyny zgonów	nowotwory ogółem			choroby układu krążenia ogółem		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
POLSKA	105 946	106 941	109 276	167 974	167 075	167 942
WZP	4 801	4 861	4 969	7 697	7 749	8 005
Powiat kołobrzeski	220	246	241	278	294	299

Źródło danych: GUS

Zauważalne są ogólne tendencje dotyczące najczęściej występujących przyczyn zgonów, tak na poziomie kraju, województwa powiatu i jak można przypuszczać również miasta- są to nowotwory ogółem oraz choroby układu krążenia. Zgony z tej przyczyny są nie tylko najliczniejsze, ale w latach 2016 i 2018 wykazują tendencję wzrostową.

Tabela 7: Przyczyny zgonów rzadziej występujące w latach 2016-2018 w Polsce, WZP, powiecie kołobrzeskim oraz Kołobrzegu

przyczyny zgonów	choroby układu oddechowego ogółem			choroby układu trawiennego ogółem		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
POLSKA	23 013	26 309	27 561	16 049	16 723	17 309
WZP	1 033	1 211	1 406	789	781	809
Powiat	45	41	40	38	25	49

Źródło danych: GUS

Analiza danych dotyczących zgonów z powodu chorób układu oddechowego wykazuje, że odwrotnie jak w województwie i kraju, mieszkańcy powiatu kołobrzeskiego coraz rzadziej umierają z tej przyczyny. Natomiast zgony z powodu chorób układu trawiennego, pomimo że stosunkowo nieliczne wykazują w latach 2016-2019 tendencję wzrostową. Podobnie jak zgony mieszkańców powiatu kołobrzeskiego z powodu chorób układu nerwowego i narządów zmysłu w roku 2016 było ich 10 a w 2018 - 15. Należy dodać, że w 2019 roku na terenie województwa zgonów z powodu zaburzeń psychicznych oraz zaburzeń zachowania na 100 tys. ludności odnotowano – 13,3, gdy wartość tego wskaźnika dla kraju w tym roku wynosiła 9,8 (dane generowane tylko na poziomie województwa i kraju). Niepokojące wartości obydwu wskaźników są przesłanką do ich monitorowania poprzez dane dostępne z poziomu samorządu.

Tabela 8: Przyczyny zgonów najrzadziej występujące w latach 2016-2018 w Polsce, WZP, powiecie kołobrzeskim oraz Kołobrzegu

przyczyny zgonów	zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej ogółem			choroby układu nerwowego i narządów zmysłów ogółem			choroby układu moczowo-płciowego			choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
POLSKA	8 915	9 451	9 649	5 759	6 465	6 528	3 575	3 931	4 637	579	571	564
WZP	342	379	359	145	191	221	122	119	145	33	34	23
Powiat kołobrzeski	17	13	15	10	8	15	12	3	10	0	2	1

Źródło danych: GUS

Najmniej zgonów w powiecie w omawianym okresie odnotowano z powodu chorób układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej. Podobnie jak województwie oraz kraju. Dla oceny sytuacji demograficznej mieszkańców bardzo istotną daną jest przyrost naturalny – jest to stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów. Ujemny przyrost naturalny oznacza, że więcej osób zmarło niż się urodziło.

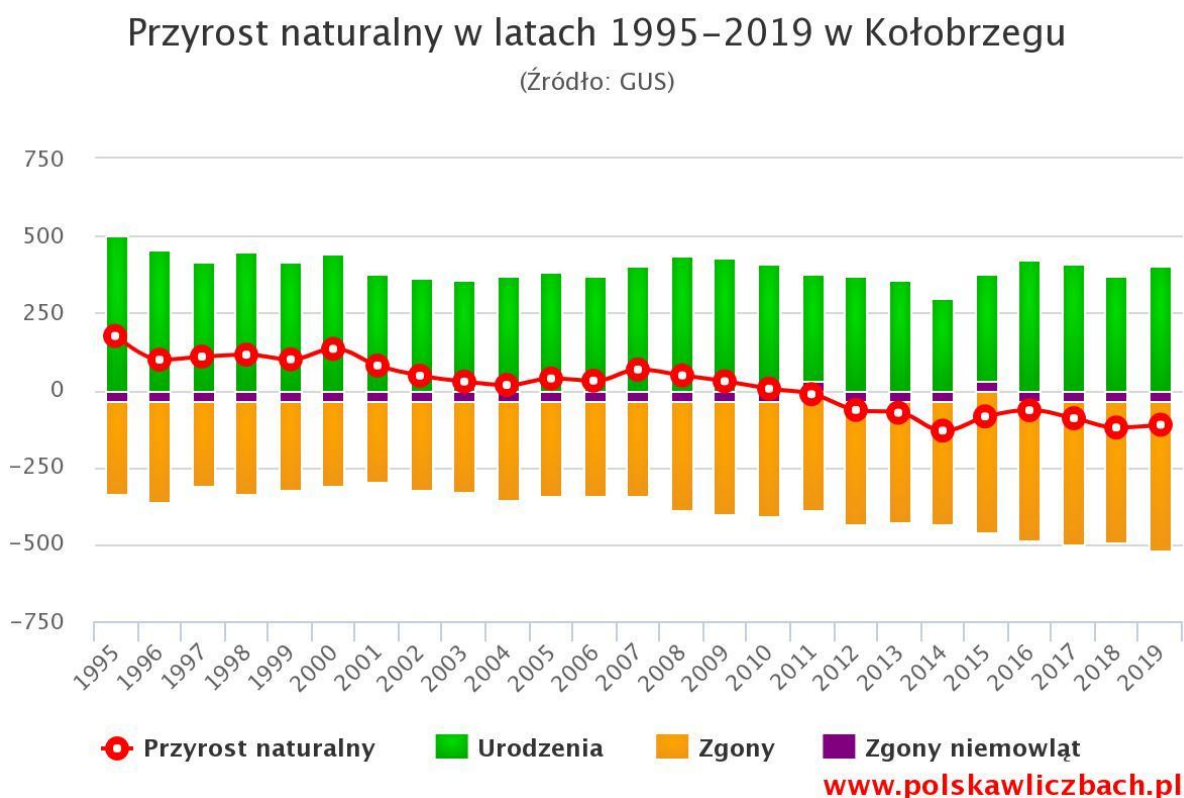
W demografii używa się współczynnika przyrostu naturalnego. Jest to przyrost naturalny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Tabela 9: Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2016-2019 w Polsce, WZP, powiecie kołobrzeskim oraz Kołobrzegu

Nazwa	przyrost naturalny na 1000 ludności			
	2016	2017	2018	2019
POLSKA	-0,1	0,0	-0,7	-0,9
WZP	-0,8	-0,9	-1,9	-2,3
Powiat kołobrzeski	-0,5	-0,9	-2,2	-2,4
Kołobrzeg	-1,42	-1,98	-2,62	-2,44

W Kołobrzegu odnotowuje się porównywalny przyrost naturalny, jak powiecie i województwie jednak niekorzystnie kształtuje się ten wskaźnik w porównaniu do wskaźnika krajowego. Niepokojąca jest również pogłębiania się niekorzystnych tendencji. Pomiedzy 2016 a 2019 rokiem różnica pomiędzy zgonami a narodzinami w mieście Kołobrzeg widocznie się zwiększyła. Oznacza to, że w mieście więcej osób umiera niż się rodzi.

Wykres 2 Przyrost naturalny w latach 1995-2019 w Kołobrzegu

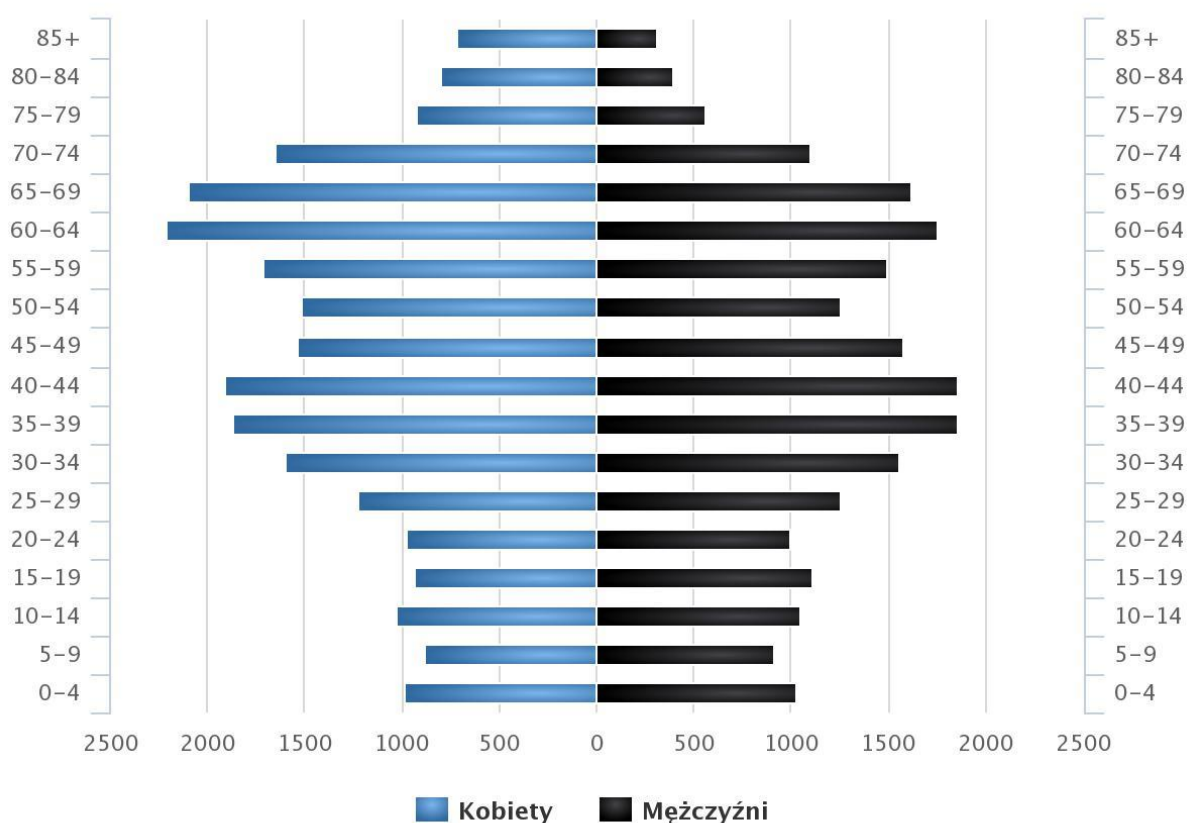

Średni wiek mieszkańców Kołobrzegu w 2019 roku wynosił 44,4 lat i był nieznacznie wyższy od średniego wieku mieszkańców województwa zachodniopomorskiego (42,1) oraz znacząco wyższy od średniego wieku mieszkańców całej Polski – 41,3.

Wykres 3 Piramida wieku mieszkańców Kołobrzegu w 2019 roku,

Piramida wieku mieszkańców Kołobrzegu, 2019

(Źródło: GUS)

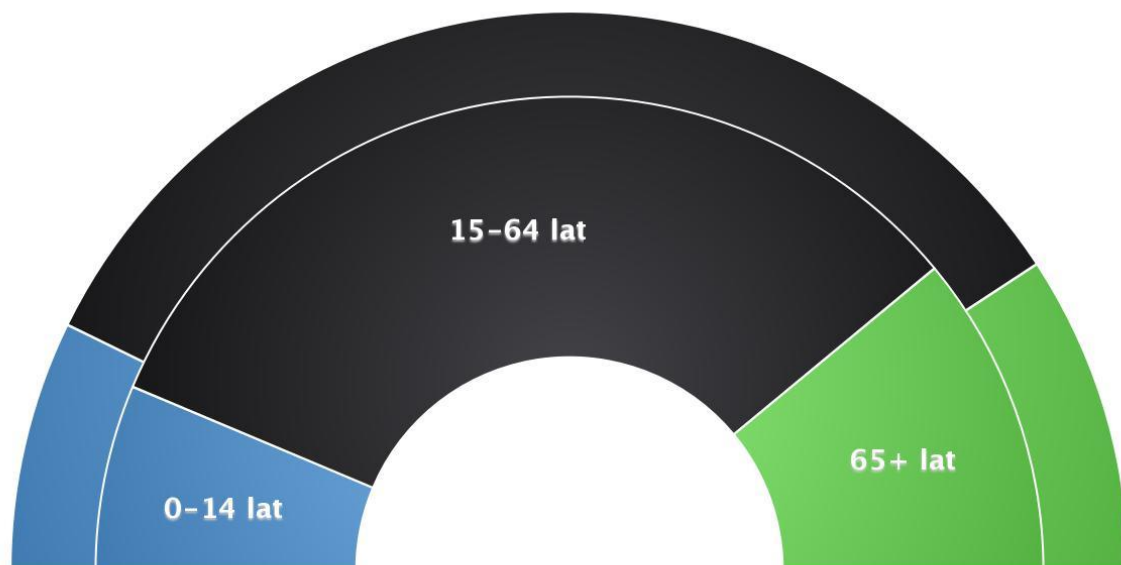

www.polskawliczbach.pl

Piramida wieku wskazuje na zmieniający się w różnych przedziałach wiekowych udział kobiet w populacji. Najbardziej widocznym jest znaczącą przewagę kobiet w przedziale wiekowym od 60 roku życia. W przedziałach od 75 roku przewaga ta staje się bardzo widoczna. Wśród osób 85 + znacząca większość to kobiety. Wskaźnik ten jest koherentny z tym, który wskazuje na przewagę zgonów mężczyzn. Zależność ta jest szczególnie dostrzegalna po 65 roku życia.

Biologiczne grupy wieku – Kołobrzeg, 2019

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Biologiczne grupy wieku – Kołobrzeg i WZP w 2019

0-14 – Kołobrzeg - 12,7%, WZP – 14,5%

15-64 – Kołobrzeg – 65,3%, WZP – 67,0%

65 + - Kołobrzeg 22,50%, WZP – 18,5%

W Kołobrzegu w roku 2019 - 58,0% mieszkańców była w wieku produkcyjnym, 15,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 26,8% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym. W powiecie kołobrzesckim 60,0% mieszkańców powiatu kołobrzesckiego w 2019 r było w wieku produkcyjnym, 16,5% w wieku przedprodukcyjnym, a 23,5% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym. W województwie zachodniopomorskim - 60,1% mieszkańców zachodniopomorskiego było w omawianym roku, w wieku produkcyjnym, 17,2% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,6% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym W Polsce 60,0% mieszkańców było w wieku produkcyjnym, 18,1% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,9% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym. W mieście Kołobrzeg odsetek osób wieku poprodukcyjnym jest więc większy niż procent osób w tej grupie, na terenie

powiatu województwa jak i kraju. Odsetek osób w tej grupie w mieście Kołobrzeg wykazuje w okresie 2016-2019 tendencję wzrostową.

Tabela 10: Odsetek ludności Kołobrzegu w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
W wieku przed produkcyjnym	15,3	15,4	15,2	15,3
W wieku produkcyjnym	60,6	59,7	58,9	58,0
W wieku poprodukcyjnym	24,1	25,0	25,9	26,8

Źródło: GUS

Trudna sytuacja demograficzna Kołobrzegu widoczna jest również w danych zawartych w tabelach poniżej. Wszystkie dane wskazujące na potwierdzają niekorzystne tendencje.

Tabela 11: Wskaźniki obciążenia demograficznego w latach 2016-2019 dla Kraju, WZP, powiatu Kołobrzeg, miasta Kołobrzeg

Wskaźniki obciążenia demograficznego	ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym				ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym				ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
POLSKA	61,7	63,4	65,1	66,7	112,7	115,5	118,3	121,0	32,7	34,0	35,3	36,5
WZP	60,4	62,5	64,4	66,3	118,0	122,5	127,0	131,5	32,7	34,4	36,0	37,7
Powiat kołobrzegi	61,3	63,0	64,9	66,8	124,6	130,6	137,1	142,8	34,0	35,7	37,5	39,3
Kołobrzeg	65,0	67,6	69,9	72,5	158,2	162,4	170,5	175,3	39,8	41,9	44,1	46,2

Źródło: GUS

Tabela 12: Wskaźniki obciążenia demograficznego w latach 2016-2019 dla Kraju, WZP, powiatu Kołobrzeg, miasta Kołobrzeg

Wskaźniki obciążenia demograficznego	współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi				odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
POLSKA	23,9	25,0	26,1	27,2	16,4	17,0	17,5	18,1
WZP	23,4	24,7	26,1	27,5	16,2	17,0	17,7	18,5
Powiat kołobrzegi	24,2	25,6	26,9	28,5	16,8	17,6	18,3	19,1
Kołobrzeg	28,6	30,2	31,9	33,7	19,4	20,2	21,1	22,0

Źródło: GUS

Wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi dla miasta Kołobrzeg w latach 2016 wzrósł z wartości 28,6 do wartości 33,7. Oznacza to, że osiągnął najwyższą wartość w porównaniu z powiatem, województwem i krajem. Podobnie odsetek osób w wieku 65 i więcej w populacji ogólnej w mieście Kołobrzeg osiąga we wszystkich analizowanych latach wartość wyższą niż wykazywana dla powiatu, województwa i kraju

Saldo migracji w Kołobrzegu w 2019 roku było dodatnie, co wskazuje na większą liczbę osób meldujących się na pobyt czasowy lub stały w mieście, niż wymeldowujących się z niego. Stosunek osób wymeldowujących się do tych, którzy się meldują na przestrzeni omawianego okresu, kształtował się różnie. W 2016 roku oraz w 2018 przyjmował on wartości ujemne, co oznacza, że więcej osób się wyjeżdża z miasta niż do niego przyjeżdża. Należy jednak brak pod uwagę fakt, że od 2000 roku do 2015 saldo migracji dla miasta Kołobrzeg przyjmowało wartości ujemne. Odwrócenie tej tendencji jest bardzo ważne. Zwraca uwagę fakt, że od lat saldo migracji zagranicznych przyjmuje wartości dodatnie. Oznacza to, że znacząco więcej osób z zagranicy melduje się na pobyt czasowy lub stały w mieście niż wymeldowują się w celu wyjazdu z kraju.

Tabela 14 Dane ukazujące dane dotyczące migracji dla Miasta Kołobrzeg w latach 2016-2019.

	2016	2017	2018	2019
Saldo migracji²	-27	134	-21	32
Saldo migracji wewnętrznych³	-40	120	-21	13
Saldo migracji zagranicznej⁴	13	14	17	19
saldo migracji wew. na 1000 ludności	-09	2,6	-0,8	0,3

Źródło: GUS

² Saldo migracji - różnica między napływem a odpływem ludności z danego obszaru w określonym czasie

³ Saldo migracji wewnętrznej - zmiany miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w obrębie kraju, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy.

⁴ Saldo migracji zagranicznej- liczba osób przybyłych z zagranicy oznacza liczbę mieszkańców innych krajów, którzy zameldowali się na pobyt stały w Polsce; liczba osób, które wyjechały za granicę oznacza liczbę osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w Polsce w związku z wyjazdem na stałe za granicę.

Wyzwania z obszaru demografii dla Miasta Kołobrzeg.

Starzenie się społeczeństwa, niekorzystana proporcja w biologicznych grupach wiekowych mieszkańców miasta, niekorzystny wskaźnik przyrostu naturalnego, jak również utrzymujące się ujemne saldo migracji wewnętrznej. to tylko niektóre z wyzwań demograficznych. Zakres działań zaplanowanych w ramach SRPS w tym obszarze ma ograniczone znaczenie, wyznawania te powinny znaleźć odbicie w strategii rozwoju miasta.

II. Sytuacja rodzin w Mieście Kołobrzeg.

Definicje zostały przedstawione zgodnie z opracowaniem Głównego Urzędu Statystycznego.

Słownik użytych w części dotyczącej demografii pojęć:

Małżeństwo - Związek między dwiema osobami płci odmienniej, zawarty zgodnie z obowiązującym prawem, pociągający za sobą pewne wzajemne prawa i obowiązki, ustalone w przepisach i zwyczajach.

Rodzina biologiczna - dwie lub większa liczba osób, które są związane jako mąż i żona, wspólnie żyjący partnerzy (kohabitanci) lub jako rodzic i dziecko. Tak więc, rodzina obejmuje parę bez dzieci lub parę z jednym lub większą liczbą dzieci, albo też samotnego rodzica z jednym lub większą liczbą dzieci.

Rodzina pełna - Rodzina, w skład której wchodzi małżonkowie z dziećmi lub bez dzieci oraz osoby tworzące związek partnerski z dziećmi lub bez dzieci i mieszkające w tym samym gospodarstwie domowym.

Rodzina niepełna - Rodzina z jednym rodzicem i dzieckiem/dziećmi, mieszkający w tym samym gospodarstwie domowym.

Rodzina rozszerzona - Grupa dwóch lub większej liczby osób, które mieszkają razem w tym samym gospodarstwie domowym i które nie stanowią rodziny biologicznej (lub nie wszystkie tworzą jedną rodzinę), ale są ze sobą związane (w określonym stopniu) poprzez więzy krwi, małżeństwo (w tym związek konsensualny) lub adopcję.

Rodzina zrekonstruowana - Rodzina składająca się z małżeństwa lub związku partnerskiego z jednym lub większą liczbą dzieci, z których co najmniej jedno nie jest wspólnym dzieckiem małżonków (partnerów), tzn. jest naturalnym lub adoptowanym dzieckiem tylko jednego z nich.

Rozwód - Rozwiązanie związku małżeńskiego przez odpowiedni sąd w formie przewidzianej prawem.

Ruch naturalny ludności -Fakty urodzeń i zgonów a także zawierania związków małżeńskich oraz rozwodzenia się (i separacji), powodujące zmiany w stanie liczebnym i strukturze ludności według płci, wieku i stanu cywilnego.

Związek partnerski - Dwie osoby żyjące w tym samym gospodarstwie domowym, które nie zawarły ze sobą związku małżeńskiego, ale wzajemne relacje tych osób są natury małżeńskiej.

Śluby i rozwody

Mieszkańcy Kołobrzegu zawarli w 2019 roku 294 małżeństw, co odpowiada 6,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości tego wskaźnika obrazującego ilość zawartych małżeństw tak na terenie województwa jaki kraju. Bardzo istotnym jest, że od 2017 roku widoczna jest tendencja wrastającej liczby ślubów mieszkańców Kołobrzegu. Podobna (choć o niższych wskaźnikach) tendencja występuje na terenie powiatu. Natomiast na terenie województwa oraz kraju wskaźnik ten po pewnej stałej wartości w latach 2016-2018 w 2019 roku osiągnął wartość niższą niż w latach poprzednich. W WZP – w latach 2011-2018 zauważalny jest również, spadek zawieranych ślubów wyznaniowych tak w mieście jak i na wsi. Na wsi spadek ślubów wyznaniowych w analizowanym okresie wynosi ponad 6% (dane od 2020 r – 18%), W 2018 roku po raz na wsi, była taka sama liczba ślubów cywilnych jak i wyznaniowych. W mieście spadek w okresie 2002 -20018 wyniósł 7 % (analizując dane od 2002 ponad 13%). W mieście zauważalna jest zmiana proporcji na korzyść ślubów cywilnych od 2012 roku

Tabela 15: Małżeństwa zwane w Polsce, WZP, powiecie kołobrzesckim oraz Kołobrzegu w latach 2016-2019

Małżeństwo na 1000 ludności	2016	2017	2018	2019
Polska	5,0	5,0	5,0	4,8
WZP	4,8	4,8	4,8	4,6
Powiat	5,2	4,8	5,2	5,6
Kołobrzeg	5,5	4,8	5,3	6,3

Źródła: GUS

Wzrost liczby zawieranych małżeństw przez mieszkańców Kołobrzegu, jest tym istotniejszym, że dane Spisu Powszechnego 2011 roku wskazują na niekorzystną strukturę stanu cywilnego ludności miasta.

W tamtym okresie ilość mieszkańców będących w związkach małżeńskich do pozostałych grup, kształtowała się następująco

- Miasto/powiat (dane generowane na poziomie powiatu) – osiągnęło wartość 52,7%.
- WZP – 53,1%,

- Polska – 55,8%.

Osoby niezamężne (kawalerowie/panny:

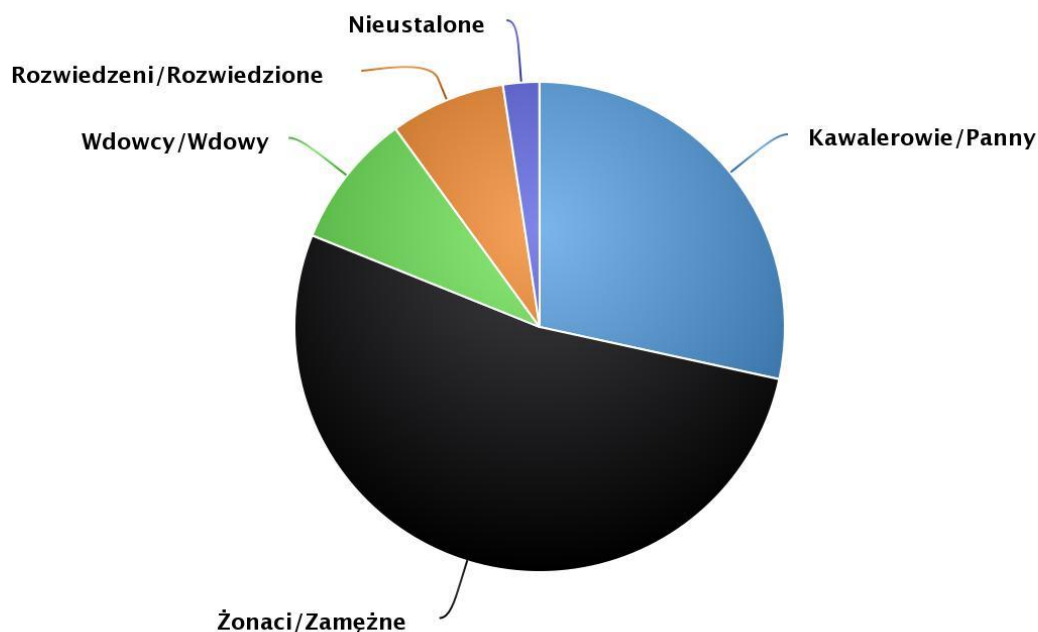
- Miasto/powiat – 28,5%
- WZP 28,5%
- Polska 28,5%

Spis powszechny wykazał, że tak na terenie miast, powiatu, województw jak i kraju w tym czasie (2011) wskaźnik dla grupy kawalerów/panien był taki sam i wynosił prawie 30% populacji.

Wykres 5 Stan Cywilny ludności Kołobrzegu – dane z Spisu Powszechnego 2011

Stan cywilny (Ludność w wieku 15+ lat) – Kołobrzeg

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

www.polskawliczbach.pl

W grupie wdowców oraz wdów poszczególne wartości układały się w następujący sposób”

- Miast/powiat – 8,8%
- WZP- 9.0 %
- Polska - 9,6%

Wartości dla osób, które straciły partnera wyniku zgonu, wskazują na to, że na terenie Kołobrzegu liczba takich osób, nieznacznie, ale jest mniejsza niż w województwie oraz w kraju.

W grupie osób rozwiedzionych wartości wskazują na zdecydowanie większe zróżnicowanie:

- Miasto/powiat- 7,6%
- WZP-6,7
- Polska- 5,0

Liczba rozwodów w województwie zachodniopomorskim, jest od lat jednym z najbardziej niekorzystnym wskaźnikiem w Polsce. Z analizy danych wynika, że wskaźnik ten jest równie niekorzystny dla miasta Kołobrzeg.

Tabela 16; Liczba rozwodów na 1000 ludności w latach 2016-2019 w Polsce, WZP, powiecie i mieście Kołobrzeg

Rozwody na 1000 ludności	2016	2017	2018	2019
Polska	1,7	1,7	1,6	1,7
WZP	1,8	2,0	1,9	1,8
Powiat	1,9	1,9	1,8	1,8
Kołobrzeg	1,9	1,9	1,8	1,8

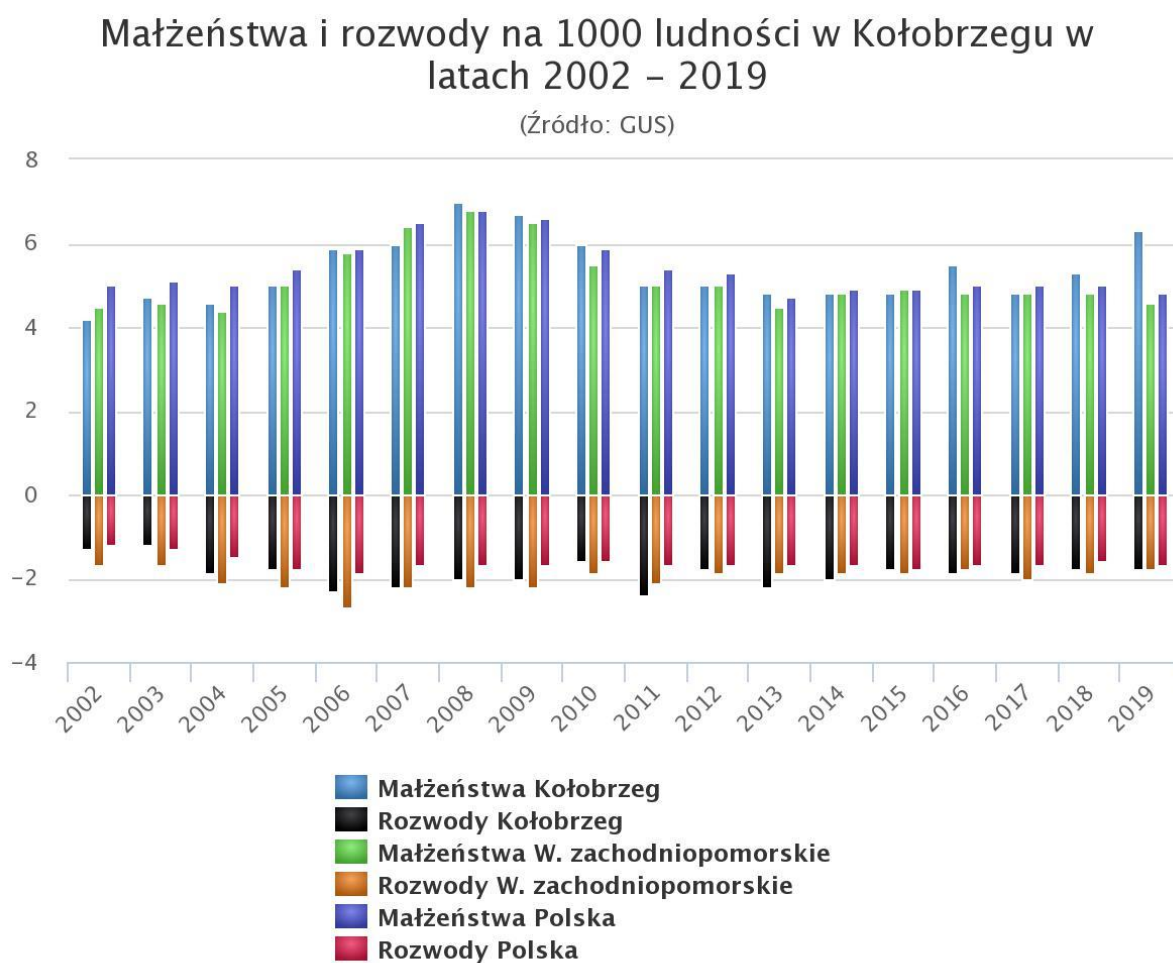
Źródło danych: GUS

Dostępne dane, ukazujące przyczyny rozwodów są generowane tylko na poziomie województwa. Można jednak założyć, że nie odbiegają one znacząco od przyczyn rozwodów tak w powiatach jak i w gminach. W analizowanym okresie (lata 2015-2018) najczęstszą przyczyną rozwodów w województwie zachodniopomorskim, była niezgodność charakterów. Powód, który małżonkowie podają najczęściej wtedy, kiedy pragną rozwodu bez orzekania o winię. Nie należy jednak zapominać, że bardzo często za ta przyczyną kryje się niewierność jednego z małżonków i brak sił drugiego, by walczyć o należne mu prawa w sądzie. Można dopuszczać, że postawiona powyżej hipoteza jest wiarygodna, również dlatego, że drugim najczęściej podawanym powodem rozstań jest niewierność małżeńska oraz nadużywanie alkoholu. Nadal istotnym powodem rozwodu są nieporozumienia na tle finansowym, jest to powód rozpadu ponad 8% związków.

Maleje w analizowanych latach liczba związków rozpadających się z powodu długotrwałej nieobecności – w 2018 roku było to 5% związków, które zdecydowały się na rozwód z tej przyczyny. Interesującym jest fakt, że od 2015 roku systematycznie spada liczba rozwodów orzekanych z tego powodu naganego stosunku do członków rodziny, jest to tym ciekawsze, że bardzo często za tym pojęciem kryje się przemoc w rodzinie. Zjawisko przemocy w rodzinie, jak wynika z innych danych nie ma tendencji spadkowych, co może oznaczać, że mniej osób doświadczających przemoc decyduje się na rozwód. Analiza rozwodów uwzględniających lata trwania związku, podobnie jak przyczyny rozwodów są dostępne na poziomie województwa, warto zapoznając się tymi danymi, gdyż ich przełożenie na poziom gminy jest uwarunkowane bardzo wysokim prawdopodobieństwem zgodności. Z analizy danych wynika, że najbardziej kryzysowymi latami, dla trwałości małżeństwa jest okres od 5 do 9 lat oraz po 20 latach związku. Warto pamiętać, że rozpada związków w okresie pomiędzy 5 a 9 rokiem

trwania małżeństwa, często przekłada się na trudną sytuację dzieci, które w tym czasie wymagają szczególnie opieki obydwójga rodziców. Z analizy danych (generowanych również tylko na poziomie województwa) dotyczących ukazujących korelację pomiędzy liczbą posiadanych dzieci a decyzją o rozwodzie, wynika, że najczęściej rozwodzą się małżeństwa bez dziecne ewentualnie z jednym dzieckiem. Widoczna jest tendencja trwałości związków posiadających większą liczbę dzieci.⁵

Wykres 6. Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w Kołobrzegu w latach 20-02-2019 w porównaniu do wskaźników odnoszących się do Polski i WZP

www.polskawliczbach.pl

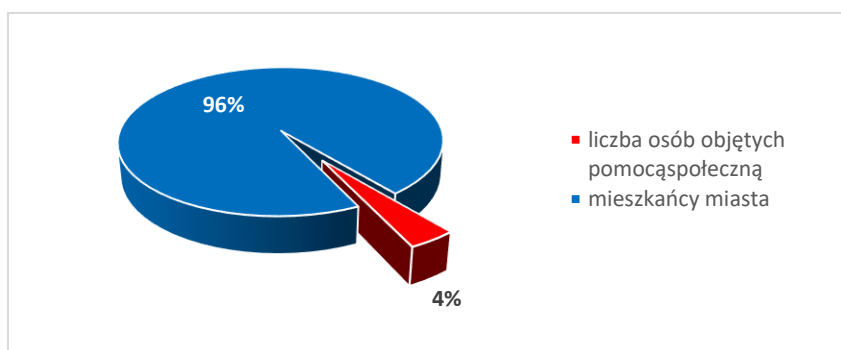
⁵ Rozszerzony opis powyższych danych można znaleźć w Wojewódzkim Programie Wsparcia Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej – Region dla Rodziny – na lata 2014-2020. (Województwa Zachodniopomorskiego)

III. Rodzina w pomocy społecznej

W ostatnich latach, tak na terenie kraju jak i województwa widoczny jest systematyczny spadek liczby klientów pomocy społecznej. Odsetek klientów pomocy społecznej do liczby ludności na terenie województwa zachodniopomorskiego w okresie od 2009 roku do 2018 spadł z wartości 11.7% do 5,9 %. W powiecie kołobrzeskim w 2009 roku odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wynosił 8% i spadł w 2018 roku do 4%. Analizując zmiany w latach 2009-2018 odnoszące się do liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej, zauważamy, że na terenie województwa zachodniopomorskiego wystąpił 50% spadek osób korzystających z pomocy społecznej. W kraju spadek ten wyniósł 43%.

Wskaźnik interwencji socjalnych dla Miasta Kołobrzegu wskazują, że procent osób korzystających ze wsparcia MOPS w Kołobrzegu wynosi 4%

Wykres 7 Wskaźnik interwencji socjalnej MOPS Kołobrzeg w roku 2019

Źródło: opracowanie MOPS Kołobrzeg

Analiza tabeli 17, obarazującej zmiany w liczbie klientów MOPS w latach 2018-2019 pozwala zaobserwować spadek osób objętych pracą socjalną oraz kontaktami socjalnymi. O ile spadek klientów objętych pomocą w formie świadczeń wyniósł w ciągu roku 11 %, to odsetek osób objętych w 2019 roku pracą socjalną w porównaniu do 2018 roku zmniejszył się o 26%.

Tabela 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2018 –2019

Wyszczególnienie	2018	2019	Dynamika
Ogólna liczba rodzin objętych pomocą społeczną ośrodka	969	930	96%
Liczba rodzin objętych pomocą finansową i w naturze	836	740	89%
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	776	575	74%
Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi	193	91	47%

Źródło: opracowanie MOPS Kołobrzeg

W latach 2009-2018 na terenie województwa zachodniopomorskiego, widoczny jest systematyczny spadek rodzin z dziećmi wśród klientów pomocy społecznej. W 2009 roku było to prawie 40% w 2018 tylko 26%, Widoczny spadek tak kategorii beneficjentów rozpoczął się od 2013. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest niewątpliwie wprowadzenie świadczenia wychowawczego. Należy jednak zaznaczyć, że opływ rodzin z systemu pomocy społecznej, rozpoczął się wcześniej. W powiecie kołobrzesckim, odsetek rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń zmniejszył się z 29% w 2009 do 26% w 2018 (3%).Dynamika zmian dla miasta Kołobrzegu, dotycząca zmniejszającej się liczby rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2018-2019 ukazuje tabela poniżej.

Tabela 18: Typ rodzin korzystające z pomocy społecznej w mieście Kołobrzeg w latach 2018-2019

Typ rodziny	Rok 2018			Rok 2019			Dynamika liczby rodzin w stosunku do roku poprzedniego (%)
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	udział typu rodziny w ogólnej liczbie rodzin (%)	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	udział typu rodziny w ogólnej liczbie rodzin (%)	
	1	2	3	4	5	16	
rodziny z dziećmi, w tym	207	709	21	197	698	21	95
rodziny z 1 dzieckiem	91	214	9	75	185	8	82
rodziny niepełne, w tym:	120	323	12	113	338	12	94
rodziny z 1 dzieckiem	63	127	7	48	101	5	76
rodziny emerytów i rencistów, w tam:	150	182	15	164	210	18	109
prowadzące 1-osobowe gosp. domowe	128	128	13	130	130	114	102
liczba rodzin ogółem	969	1659	100	930	1602	100	96

Źródło: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Z powyższych danych, wynika, że w ciągu roku (2018-2019), liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o prawie 5 %. Inaczej kształtuje się odsetek rodzin niepełnych, korzystający w mieście Kołobrzegu z pomocy społecznej, w perspektywie trendów obowiązujących w WZP. W omawianym okresie zmniejszył się on o prawie 6%, gdy liczba rodzin niepełnych w ogólnej liczbie rodzin z dziećmi korzystającymi ze świadczeń na przestrzeni lat 2009-2018 na terenie województwa zachodniopomorskiego nie uległa zamieszeniu. Na terenie powiatu kołobrzесьkiego o około 2% zmniejszył się odsetek rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w omawianym okresie. W MOPS Kołobrzeg na przestrzeni lat 2018-2019 zwiększeniu uległa liczba rencistów i emerytów korzystających z pomocy społecznej. Tendencja taka jest obserwowana tak na terenie województwa jak i kraju.

W 2019 roku z pomocy społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej skorzystało 197 rodzin z dziećmi.

Tabela 19 . Liczba rodzin i liczba dzieci w tych rodzinach korzystających z pomocy MOPS w 2019 r

L. p.	Liczba rodzin z dziećmi	Liczba rodzin
1.	1	75
2.	2	73
3.	3	29
4.	4	18
5.	5	1
6.	6	1
7.	7 i więcej	0
8.	OGÓŁEM	197 rodzin w tym 698 osób

Źródło: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Struktura rodzin korzystających z pomocy MOPS w 2019 r. wskazuje, że ponad 75% z nich to rodziny z jednym lub dwójką dzieci. Rodziny wielodzietne (liczone od 3 dzieci) stanowią zatem zdecydowaną mniejszość. Tendencja ta potwierdza się wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej na terenie województwa zachodniopomorskiego. Wsparcie rodzin w prawidłowej realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej nie ogranicza się tylko do pomocy w formie świadczeń. Bardzo istotne są działania podejmowane w ramach pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz wsparcie asystentów rodziny.

W roku 2019 narzędzie, w postaci kontraktu socjalnego, pracownicy socjalni wykorzystali do pracy z 25 rodzinami, w tym z 5 rodzinami z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Dla 16 rodzin pracownicy socjalni w 2019 roku wnioskowali o przydzielenie asystenta rodziny.

W 2019 roku 4 asystentów rodziny pracowało z 42 rodzinami wymagającymi działań motywujących, wspierających i pomocowych, w których przebywało 93 dzieci, z tego 11 rodzin, które do pracy z asystentem zostały zobowiązane przez Sąd.

Tabela20: Obrazująca czas pracy asystenta z rodziną

Czas pracy asystenta z rodziną	Liza rodzin objętych wsparciem
do 3 m-cy	4
powyżej 3 m-cy do 12 m-cy	12
powyżej roku	26
Łącznie	42

Źródło: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Istotną jest informacją, że ponad 61% rodzin wymaga wsparcia asystenta rodziny przez ponad rok, dana ta potwierdza duży poziom trudności w realizacji opiekuńczo-wychowawczych wśród rodzin korzystających z pomocy MOPS.

Istotnym elementem działań wspierających dla rodzin jest możliwość korzystania przez dzieci z placówek wsparcia dziennego. Zdaniem NIK „Placówki wsparcia dziennego stanowią ważny i potrzebny element systemu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ich działalność jest adresowana do dzieci, które w sytuacji, gdy rodzina nie radzi sobie z wypełnianiem funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą być najbardziej poszkodowane. Placówki zapewniają wychowankom wszechstronne wsparcie, począwszy od potrzeb podstawowych, jak opieka, bezpieczeństwo, wyżywienie, poprzez pomoc w nauce, wsparcie emocjonalne w sytuacjach trudnych, aż po ciekawe zajęcia rozwojowe. W efekcie dzięki uczęszczaniu do placówki dzieci lepiej się zachowują, lepiej uczą, lepiej radzą sobie w grupie rówieśniczej, a także odkrywają swoje silne strony, nabierają poczucia własnej wartości.”⁶

Tabela poniżej, obrazuje zwiększającą się liczbę placówek – w latach 2016-2019, tak województwie zachodniopomorskim, powiecie kołorzieskim jak i mieście Kołobrzeg. Dynamika wzrostu w mieście Kołobrzeg jest najwyższa.

⁶ Raport NIK FUNKCJONOWANIE PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO DLA DZIECI – 2017 rok str. 46

Tabela 21. Placówki wsparcia dziennego funkcjonujące w latach 2016-2019 na terenie WZP, Powiatu kołobrzeskiego oraz miasta Kołobrzeg

Placówki wsparcia dziennego	2016	2017	2018	2019
WZP	322	318	319	339
Powiat kołobrzeski	9	6	8	14
Kołobrzeg	5	4	6	9

Źródło: GUS

Na przestrzeni lat 2016-2019 w mieście w sposób znaczący wrosła liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego jak również liczba dzieci z tej usługi korzystających. Pozytywnym jest również fakt, że w do opieki nad dziećmi w placówkę wsparcia dziennego w 2019 roku włączyli się trzy wolontariusze. Wsparcie rodzin i dzieci, poprzez zapewnienie zwiększonej liczby miejsc w placówkach wsparcia dziennego, jest szczególnie ważne ze względu na zwiększającą się liczbę rodzin wykazujących bezradność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Działanie placówek jest tym bardziej istotne, że ich wsparcie nie dotyczy tylko dziecka a całej rodziny. Dodatkowo diagnoza i plan pomocy dziecku tworzony w placówce powinien być koherenty z planem wsparcia rodziny przez asystenta rodziny lub pracownika socjalnego.

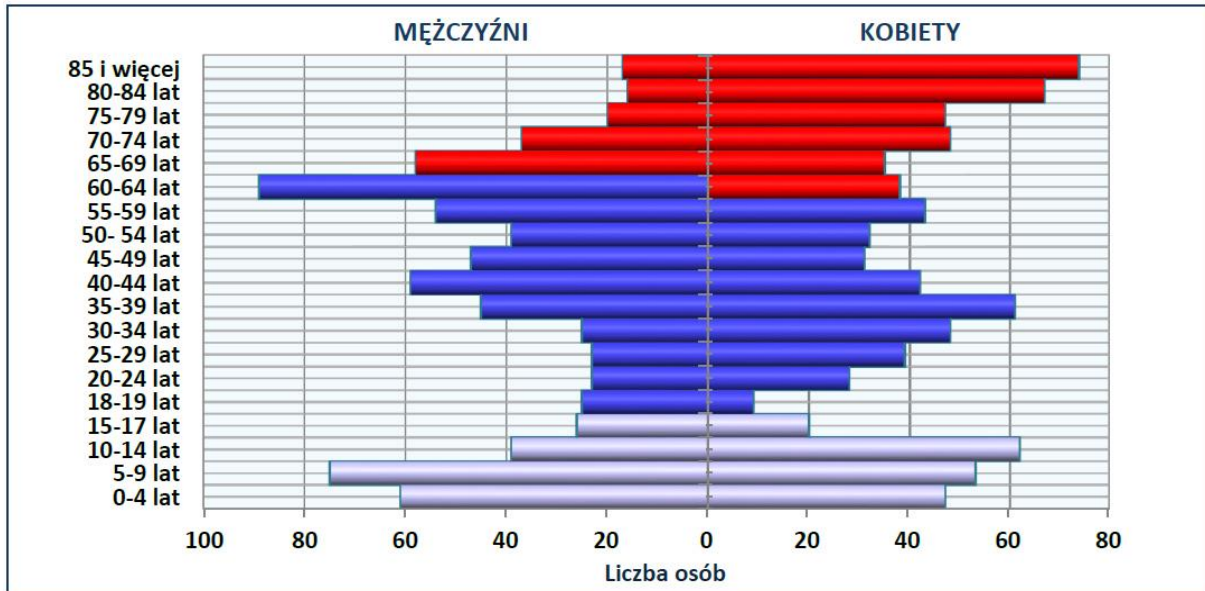
Tabela 22 . Funkcjonowanie placówek wsparcia-dziennego w latach 2016-2019 w mieście Kołobrzego

	2016	2017	2018	2019
Placówki wsparcia dziennego	5	4	6	9
Korzystających na 31.XII	84	57	42	93
Korzystających w roku sprawozdawczym	84	60	105	152
Wolontariusze	0	0	0	3

Źródło: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Interesującą informacją dostarcza analiza wykresu wieku beneficjentów pomocy społecznej MOPS Kołobrzeg, korzystających z pomocy w 2009 roku.

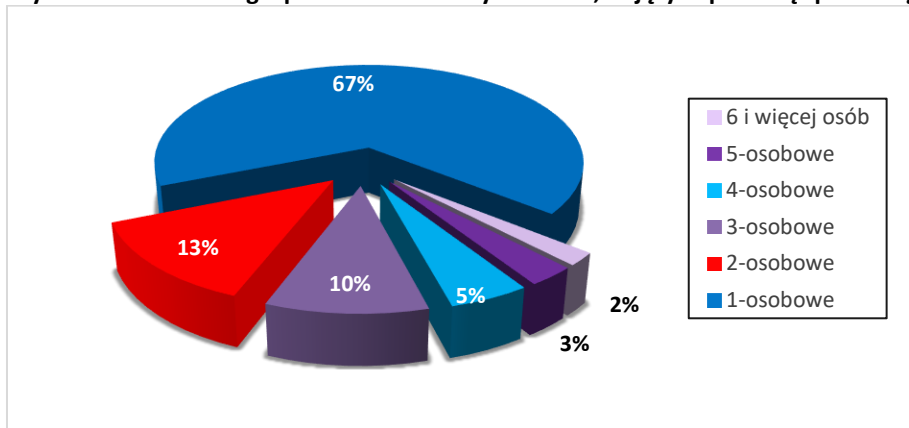
Wykres 8. Piramida wieku beneficjentów pomocy społecznej w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Wyniki analizy wskazują, że wśród członków rodzin objętych pomocą społeczną dominują osoby w wieku produkcyjnym w liczbie – 762 osoby, stanowiąc 47,57 % ogółu. Dzieci i młodzież do ukończenia wieku 18 lat w liczbie 383 stanowią 23,90% ogółu. Beneficjenci w wieku poprodukcyjnym (457 osób) stanowią – 28,53%. W tej grupie 241 osób to seniorzy, którzy ukończyli 75 lat. W grupie klientów w wieku 60-64 w sposób znaczący przeważają mężczyźni, od 70 lat zdecydowanie kobiety. Fakt, ten potwierdza wcześniejsze wnioski wynikające z analizy obszaru demografii.

Wykres 9. Liczebność gospodarstw domowych rodzin, objętych pomocą społeczną w roku 2019

Źródło: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Analiza struktury 930 rodzin beneficjentów pomocy społecznej pod kątem liczby osób, tworzących gospodarstwo domowe wskazuje, że najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa jednoosobowe. W roku 2019 odnotowano 623 takich rodzin.

Nadal podstawowym problem rodzin, klientów pomocy społecznej z terenu WZP otrzymujących świadczenie jest ubóstwo. W 2018 roku widoczny jest spadek osób korzystających z świadczeń, z powodu bezrobocia. Wzrasta natomiast grupa osób, które korzystają ze świadczeń pomocy z powodu niepełnosprawności lub długotrwałej choroby.

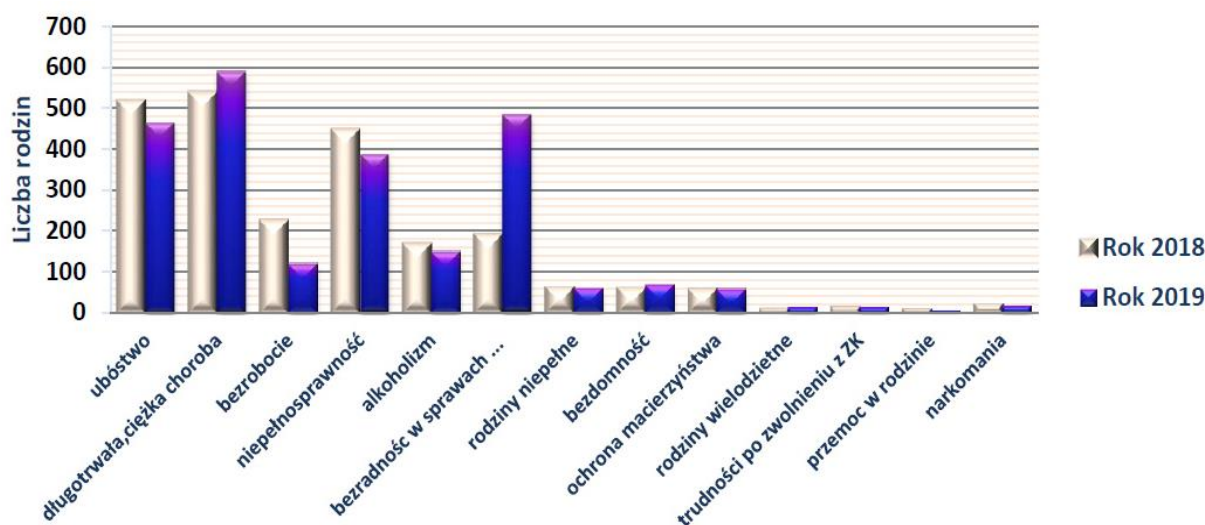
Podobnie jak na terenie WZP, kształtuje się struktura powodów korzystania z pomocy społecznej w mieście Kołobrzeg (tabela 18)

Tabela 23. Powody przyznania pomocy społecznej rodzinom w roku 2019 w mieście Kołobrzeg

L.p.	Powody objęcia pomocą społeczną	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Udział w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną
1.	Ubóstwo	463	741	50
2.	Długotrwała, ciężka choroba	589	871	63
3.	Bezrobocie	119	202	13
4.	Niepełnosprawność	385	517	41
5.	Alkoholizm	150	215	16
6.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. w tym:	483	829	52
7.	niepełne rodziny	59	177	15
8.	rodziny wielodzietne	14	70	2
9.	Bezdomność	68	73	7
10.	Ochrona macierzyństwa	57	270	6
11.	Trudności po zwolnieniu z ZK	14	16	2
12.	Przemoc w rodzinie	6	20	1
13.	Narkomania	17	20	2
Faktyczna liczba		930	1602	X

Źródło: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Wykres 10. Obszary problemowe rodzin w latach 2018-2019

Źródło opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Analiza powodów korzystania z pomocy społecznej, wskazuje, że trudności mieszkańców Kołobrzegu wynikające nadal, przede wszystkim z ubóstwa. Należy zaznaczyć, że specyfika miasta Kołobrzegu spowodowana realizowaniem przez miasto funkcji turystyczno-uzdrowiskowej, z znaczną liczbą turystów zagranicznych, wpływa na zwiększone koszty utrzymania odczuwalne dla mieszkańców. Widoczny jest wzrost rodzin, w których problem jest bezradność opiekuńczo-wychowawcza. W rodzinach, tych poza działaniami asystentów rodzin bardzo istotnym jest dobrze i intensywnie prowadzona praca socjalna.

W sprawozdaniach MOPS znajdują się tabela obrazująca strukturę pracy socjalnej realizowanej w środowiskach klientów pomocy społecznej. Średnia takich interwencji socjalnych w środowisku wyniosła w 2019 roku niespełna 3 (2,94). Zapisy dotyczące zakresu tej pracy mają bardzo ogólny charakter. Zapewne pogłębiona analiza wykazałaby co w przypadku rodzin wykazujących bezradność opiekuńczo wychowawcza oznacza zapis- stymulacja zmian funkcjonowania rodziny. Trudno też z tego zapisu wnioskować, jak przebiega podział działań wspierających rodzinę pomiędzy asystentem rodziny a pracownikiem socjalnym realizującym prace socjalna. Te działania są tym bardziej istotnym, że liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w 2019 roku wynosiła 86. W 2018 – 73 dzieci przebywało w pieczy zastępczej.

W 2019 roku z instytucjonalnej pieczy zastępczej powróciło do domu rodzinnego 3 dzieci, natomiast z rodzinnej pieczy zastępczej do biologicznych rodziców powróciło 10 dzieci. Jedno dziecko opuściło rodzinną pieczę zastępczą z uwagi na usamodzielnienie. Powrót tak znacznej liczby dzieci z pieczy zastępczej jest niewątpliwym sukcesem tak rodzin biologicznych jak i MOPS. Należy jednak

pamiętać, że pomimo tak znacznej liczby dzieci wracających do rodzin biologicznych, liczba dzieci nadal przebywających w systemie pieczy zastępczej systematycznie rośnie.

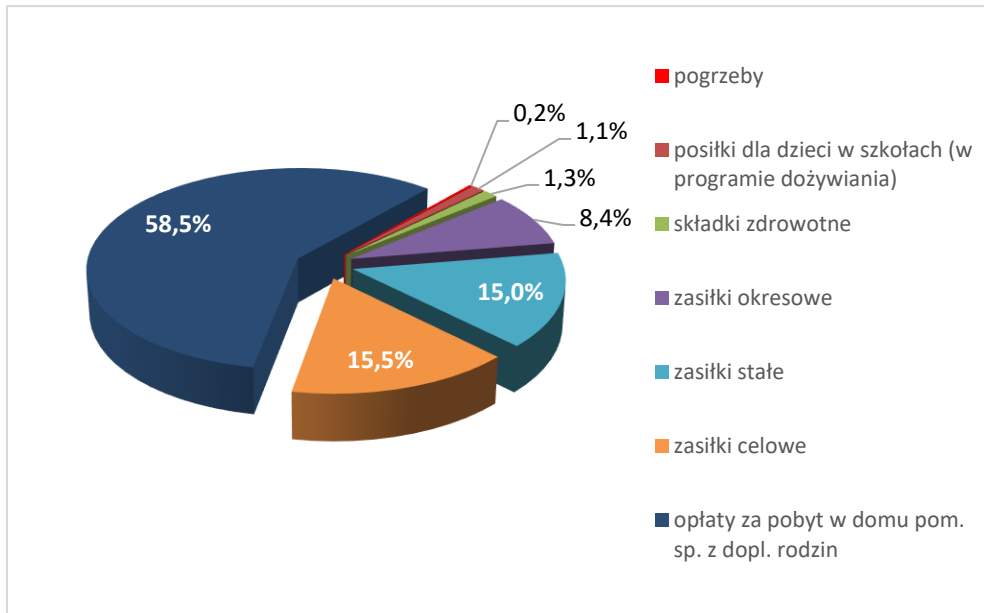
Tabela 24 Struktura pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin w roku 2019

Obszar oddziaływania	Zakres przedmiotowy pracy socjalnej	Liczba rodzin	Liczba działań	Przeciętna liczba działań na 1 rodzinę
Ubóstwo		357	728	2,04
Bezdomność	Reintegracja społeczna i aktywizacja zawodowa	55	158	2,87
Potrzeba ochrony macierzyństwa	Poradnictwo rodzinne	13	41	3,15
Brak zatrudnienia	Reintegracja społeczna i aktywizacja zawodowa	115	296	2,57
Niepełnosprawność	Rehabilitacja społeczna i likwidacja barier	370	746	2,02
Długotrwała choroba	Likwidacja barier i budowa systemu wsparcia	344	644	1,87
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i gospodarowaniu budżetem domowym, w tym:	Stymulacja zmian funkcjonowania rodziny	201	626	3,11
- w rodzinach niepełnych	Jw.	70	232	3,31
- w rodzinach wielodzietnych V	jw.	29	84	2,90
Alkoholizm	Niwelowanie problemu uzależnienia	101	336	3,33
Narkomania	Jw.	14	63	4,50
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK	Reintegracja społeczna i aktywizacja zawodowa	11	35	3,18
Przemoc w rodzinie lub środowisku	Interwencja kryzysowa	4	6	1,5
Razem faktyczna liczba		575	3995	6,95
Średnia liczba interwencji 2,94				

Źródło: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Poniższy wykres oraz tabela przedstawiają strukturę wydatków na świadczenia pomocy społecznej w 2019 roku MOPS w Kołobrzegu.

Wykres 11 Struktura wydatków na świadczenia pomocy społecznej w roku 2019

Źródło danych: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Analizując strukturę wydatków MOPS w Kołobrzegu, zauważyć można, że ponad 50% budżetu przeznaczanego na świadczenia, pochłania opłata za pobyt mieszkańców w domu pomocy społecznej. W 2019 roku była to kwota ponad 4 milionów złotych. Analizę utrudnia fakt, że kwota ta została podana razem z dopłatami ze strony rodzin. Niezależnie od tego jaką część tej kwoty płaci gmina, są to olbrzymie i ciągle rosnące koszty. Jednym z priorytetów działań w ramach polityki społecznej dla Miasta Koszalin jest niewątpliwie stworzenie skutecznego wsparcia tak dla mieszkańców jak i ich rodzin umożliwiającego, jak najdłużej funkcjonowanie osoby w środowisku. Umieszczenie w DPS jest niewątpliwie ostatnią aktywnością podejmowana przez samorząd, nie tylko ze względu na koszty jakie generuje takie działanie, ale również ze względu na czynnik ludzki.

Tabela 25 Struktura wydatków na świadczenia pomocy społecznej w roku 2019

L.p.	forma pomocy	2018		2019		Dynamika zmian w stosunku do roku ubiegłego (%)
		liczba korzystających osób	kwota świadczeń w zł	liczba korzystających osób	kwota świadczeń w zł	
		1	2	3	4	
1.	zasiłki stałe	203	1 033 037	194	1 055 908	102
2.	zasiłki okresowe	663	710 741	503	592 462	83
3.	posiłki dla dzieci w szkołach (w programie dożywiania)	128	118 465	97	79 587	67
4.	Pogrzeby	9	21 254	8	16 459	77
5.	opłaty za pobyt w domu pom. sp. z dopł. rodzin	144	3 809 988	139	4 121 370	108
6.	składki zdrowotne	178	87 387	169	88 893	102
7.	zasiłki celowe	996	1 077 742	847	1 089 793	101
8.	Razem	X	6 858 614	X	7 044 472	103

Źródło danych: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Istotnym elementem wsparcia skierowanego do rodzin, są posiłki, z których bezpłatnie korzystają dzieci w szkole. Niepokojąca jest stała spadkowa tendencja tego świadczenia. Na przestrzeni lat 2016 -2019 uległy zmniejszeniu z 201 do 97 uczniów. Ten spadek liczby dzieci korzystających z tej formy wsparcia wymaga pogłębionej analizy.

Tabela 26 Liczba uczniów korzystających z posiłków w czasie zajęć edukacyjnych w szkole w latach 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
Liczba uczniów korzystających z posiłków w szkole	201	154	128	97

Źródło danych: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Ważnym elementem wsparcia dla rodzin są instrumenty pomocy finansowej obejmują świadczenia wychowawcze, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dodatki mieszkaniowe i energetyczne, pomoc materialną dla uczniów (stypendia szkolne), świadczenia „Dobry Start”. Wg stanu na dzień 31.12.2019r. wśród 1329 rodzin, korzystających ze świadczeń rodzinnych 44% stanowią rodziny z dziećmi (583 rodzin). W tej grupie rodzin pozycję dominującą - 39% zajmują rodziny z jednym dzieckiem w liczbie 225. Rodziny z dwojgiem dzieci stanowią 37% (215 rodzin), rodziny z trojgiem dzieci w liczbie 102 stanowią 17% a pozostałe 7 % stanowi 38 rodzin, wychowujące czworo i więcej dzieci.

Koszty wypłaty 39.963 świadczeń osiągnęły poziom **10.467.319 zł**, stanowiąc 107 % wydatków roku 2018 (9.788.430 zł). Wzrost liczby wypłacanych świadczeń przekłada się na wzrost wartości wydatków w roku 2019 w porównaniu z rokiem poprzednim. Przeciętna roczna wysokość świadczeń rodzinnych przypadająca na 1 rodzinę wzrosła do kwoty **5.091 zł**, stanowiąc 109% wartości z roku poprzedniego (4.670 zł). Kwoty wypłacanych rodzinie świadczeń uzależnione są od ilości dzieci, a także od rodzaju przyznanych świadczeń. W roku 2019 w grupach wydatków na świadczenia rodzinne dominują świadczenia opiekuńcze – 3.968.645 zł i zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w kwocie – 2.958.376 zł. Stanowią one odpowiednio 38% i 28% ogółu wydatków.⁷ Tabela poniżej prezentuje strukturę świadczeń rodzinnych wypłacanych w latach 2018-2019.

Tabela 27. Struktura wydatków przeznaczanych na wypłatę świadczeń rodzinnych w latach 2018-2019 w MOPS Kołobrzeg

Lp.	Rodzaj świadczenia rodzinnego	Liczba świadczeń 2018	Liczba świadczeń 2019	Wydatki w 2018r (zł)	Wydatki w 2019r. (zł)	Dynamika wydatków (%)
		1	2	3	4	5=4:3
1.	Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego	27.738	25.430	3.273.704	2.958.376	90
2.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	277	263	277.000	263.000	95
3.	Świadczenie rodzicielskie	1.063	920	967.686	835.440	86
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	9.102	9.135	1.440.088	1.723.551	120
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	2.196	2.505	3.207.597	3.939.185	123
6.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	12	125	5.705	14.580	256
7.	Zasiłek dla opiekuna	41	24	21.720	14.880	69
8.	Składki na bezp. społ. za osoby pobierające świadczenia opiekuńcze	1.462	1.655	570.930	694.307	122
9.	Świadczenie „Za życiem”	6	6	24.000	24.000	100

Źródło danych: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Świadczenie wychowawcze (500 plus)

Na dzień 31.12.2018 roku wydatki na wypłatę 35.004 świadczeń dla 2559 rodzin wyniosły łącznie – **18.477.398,63 zł**, osiągając poziom 96,89% roku poprzedniego. Tym samym średniomiesięczna pomoc finansowa dla 1 rodziny wyniosła **601,71 zł** i stanowi 102,11% roku poprzedniego (589,30zł).

Na dzień 31.12.2019 roku wydatki na wypłatę 47.404 świadczeń dla 4468 rodzin wyniosły łącznie – **27 700 689,56 zł**, osiągając poziom 149,92% roku poprzedniego. Tym samym średniomiesięczna pomoc

⁷ Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy społecznej za 2019 r.

finansowa dla 1 rodziny wyniosła **516,65** zł i stanowi 85,86% roku poprzedniego (601,71zł). Jednym z najistotniejszych powodów wzrostu liczby rodzin, które otrzymały świadczenie był zmiany w prawie – zniesienie kryterium dochodowego na pierwsze dziecko.

Świadczenie Dobry Start

Wg stanu na dzień 31.12.2018 roku z Programu „Dobry Start” skorzystały **3154** rodziny. Świadczenia zostały wypłacone dla **4173** dzieci. Wydatki na wypłatę 4173 świadczeń wyniosły łącznie – **1.251.900,00** zł. Tym samym pomoc finansowa dla 1 rodziny wyniosła **396,92** zł. stanu na dzień 31.12.2019 roku z Programu „Dobry Start” skorzystały **3233** rodziny. Świadczenia zostały wypłacone dla **4283** dzieci.

Wydatki na wypłatę 4287 świadczeń wyniosły łącznie – **1.284.450,00** zł. Tym samym pomoc finansowa dla jednej rodziny wyniosła średnio **397,29** zł W tym świadczeniu również widoczny jest wzrost rodzin, które skorzystały z przysługujących im uprawnień

Fundusz alimentacyjny

Wg stanu na grudzień 2018r. liczba rodzin objęta funduszem wyniosła 235, wychowujących łącznie 342 uprawnionych do świadczeń osób. Poniesiony wydatek na wypłatę 4889 świadczeń w roku 2018 wyniósł **2 140 368,53** zł, co oznacza, że wartość przeciętnego miesięcznego świadczenia wyniosła dla osoby uprawnionej – 437,79 zł, stanowiąc 99,77% wartości z roku poprzedniego (438,90 zł).

Wg stanu na grudzień 2019r. liczba rodzin objęta funduszem wyniosła 224, wychowujących łącznie 326 uprawnionych do świadczeń osób. Poniesiony wydatek na wypłatę 4415 świadczeń w roku 2019 wyniósł **1 941 623,88** zł, co oznacza, że wartość przeciętnego miesięcznego świadczenia wyniosła dla osoby uprawnionej – 439,78 zł, stanowiąc 100,45% wartości z roku poprzedniego (437,79 zł).

Dodatki mieszkaniowe

Dodatki mieszkaniowe stanowią odrębną formę wsparcia dla mieszkańców gminy. Stanowią często znaczące wsparcie, szczególnie dla rodzin z dziećmi oraz osób starszych.

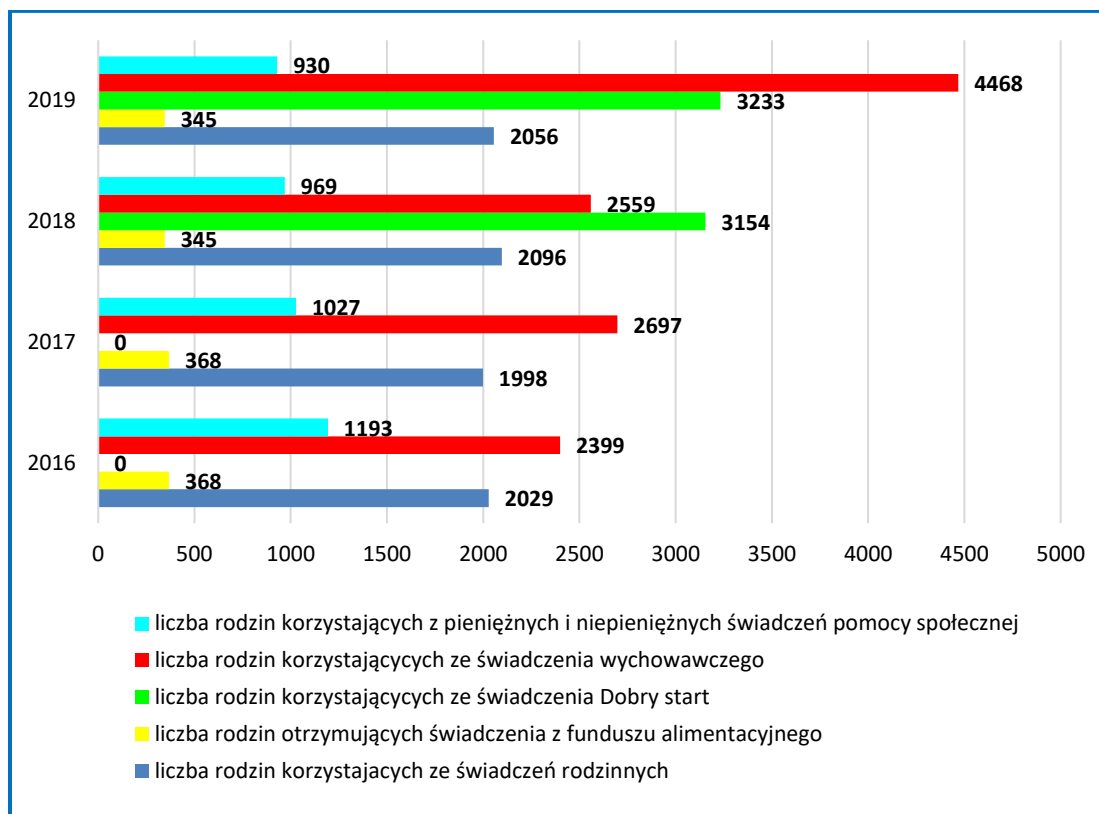
Tabela 28 Liczba i wartości dodatków mieszkaniowych w podziale na zasoby w latach 2018-2019

Lp.	Rodzaj zasobu	Rok 2018		Rok 2019		Dynamika wydatków (%)
		Liczba dodatków	Kwota wydatków w zł.	Liczba dodatków	Kwota wydatków w zł	
1.		1	2	3	4	5= 4:2
2.	Gminny	2525	547.442	2187	483.780	88,4
3.	Spółdzielczy	1224	212.215	1113	194.008	91,4

4.	Wspólnot mieszkaniowych	1895	306.823	1697	292.250	95,3
5.	Prywatny	30	7743	19	4674	60,4
6.	TBS	40	7798	36	6430	82,5
7.	Inne	36	4285	41	6439	150,3
8.	Razem	5750	1.086.306	5093	987.581	90,9

Źródło opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Tabela 29 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczenia Dobry start, świadczenia wychowawczego i pieniężnych i niepieniężnych świadczeń pomocy społecznej w latach 2016 – 2019

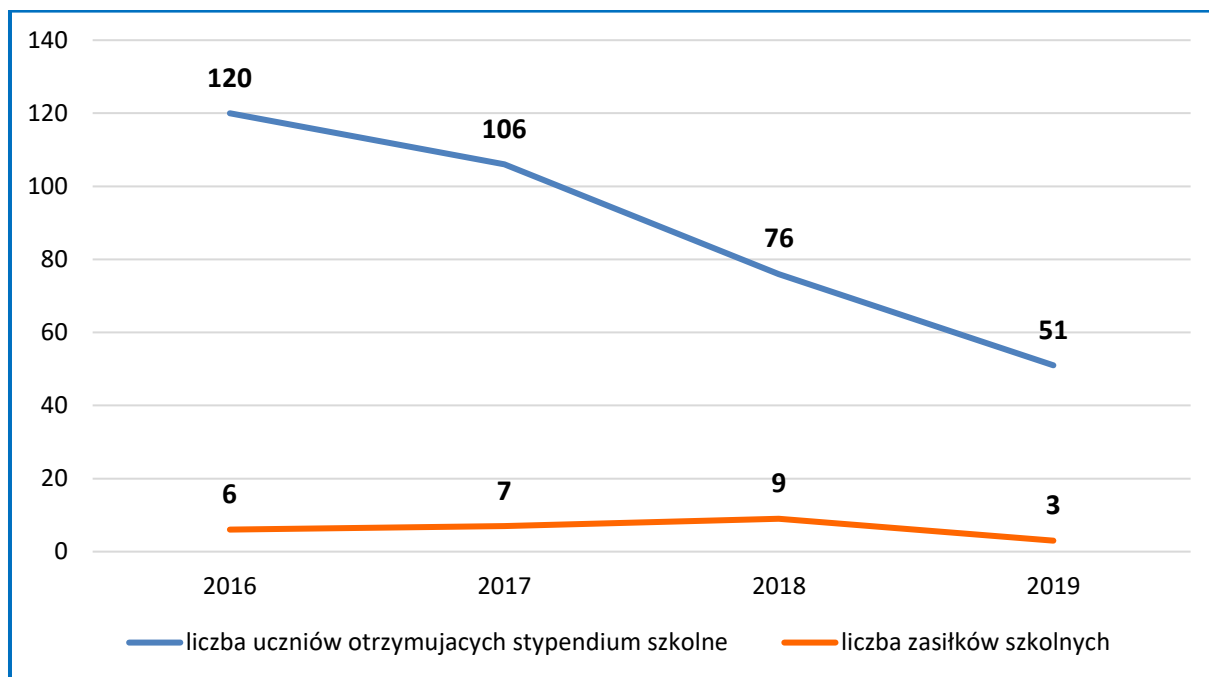

Źródło: opracowanie własne MOPS.

Stypendia szkolne

Zmniejszeniu również w latach w 2016-2019 uległa liczba wypłaconych stypendiów szkolnych. W 2016 roku wypłacano dla 120 uczniów a w 2019 tylko 51,

Wykres 12 Liczba kołobrzeskich uczniów otrzymujących stypendium szkolne w latach 2016 – 2019 oraz liczba zasiłków szkolnych wypłacanych w latach 2016 – 2019

Źródło danych: opracowanie własne MOPS Kołobrzeg

Dodatkowe formy wsparcia rodzin w mieście Kołobrzeg

Kołobrzeskie becikowe

Korzystając z ustawowych uprawnień zawartych w art. 22a ustawy o świadczeniach rodzinnych, uchwałą Nr VIII/90/19 Rady Miasta Kołobrzeg z dnia 24 kwietnia 2019 r. w ramach zadania własnego Gminy Miasto Kołobrzeg jakim jest polityka prorodzinna, wprowadzono do realizacji jednorazową zapomogę finansową z tytułu urodzenia się dziecka - tzw. „Kołobrzeskie becikowe”. Powyższa uchwała weszła w życie począwszy od 1 lipca 2019r.

Zgodnie z zasadami określonymi w uchwale, świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu zamieszkującym wraz z dzieckiem na terenie Gminy Miasto Kołobrzeg (świadczenie przysługuje jednemu z rodziców). Podstawą realizacji świadczenia jest złożenie wniosku z dokumentem potwierdzającym zamieszkanie w Kołobrzegu uprawnionych osób, co najmniej od 12 miesięcy przed dniem urodzenia się dziecka. Warunkiem wypłaty świadczenia jest również posiadanie aktualnej „Kołobrzeskiej Karty Mieszkańca”. Świadczenie przysługuje w wysokości 500,00 zł na każde urodzone, żywe dziecko i jest niezależne od dochodu rodziny.

W 2019 roku wydatki na realizację ww. zadania stanowiły kwotę **60.500 zł** i obejmowały wypłatę 121 świadczeń.

W 2019 roku wydatki na realizację ww. zadania stanowiły kwotę **60.500 zł** i obejmowały wypłatę 121 świadczeń.

Karta Dużej Rodziny oraz Kołobrzeska Karta Rodziny

W 2019 roku w mieście Kołobrzeg wydano 146 Kart Dużej Rodziny (102 karty tradycyjne oraz 44 karty elektroniczne) członkom rodzin wielodzietnych.

Ponadto w mieście realizowano program Kołobrzeska Karta Dużej Rodziny. Program skierowany jest do rodzin wielodzietnych i ma na celu:

- 1) promowanie rodziny wielodzietnej i jej pozytywnego wizerunku,
- 2) wzmacnianie funkcji rodziny i poprawę sytuacji rodzin wielodzietnych,
- 3) wyrównywanie szans rozwojowych i życiowych dzieci z rodzin wielodzietnych.

Do udziału w Programie mogą przystąpić podmioty, które w ramach prowadzonej przez siebie działalności i realizowanych usług wyrażą wolę stosowania ulg i dodatkowych świadczeń na rzecz rodzin wielodzietnych.

W roku 2019 wydano 30 egzemplarzy Kołobrzeskiej Karty Dużej Rodziny.

IV. Bezrobocie

Słowniczek pojęć:

Bezrobotni zarejestrowani - osoby, które ukończyły 18 lat i nie osiągnęły wieku emerytalnego, niezatrudnione i niewykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy i zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Stopa bezrobocia rejestrowanego - udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Wskaźnik bezrobocia - udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

W Kołobrzegu na 1000 mieszkańców pracuje 265 osób. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa zachodniopomorskiego oraz nieznacznie więcej od wartości dla Polski. Prawie 60% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 41% mężczyźni.

Bezrobocie rejestrowane w Kołobrzegu wynosiło w 2019 roku 1,2% (1,3% wśród kobiet i 1,2% wśród mężczyzn). Jest to znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

Tabela 30. Stopa bezrobocia rejestrowanego na terenie kraju, WZP, powiatu i miasta Kołobrzeg w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	10%	7,60%	6,60%	5,80%	5,20%
WZP	13,10%	10,90%	8,50%	7,40%	6,70%
Powiat	8,90%	7,60%	4,70%	2,50%	1,20%
Kołobrzeg	8,10%	7,10%	4,50%	2,40%	1,20%

Źródło: GUS

Spadek bezrobocia rejestrowane na terenie miasta od roku 2015 wykazuje się stałą i bardzo silną dynamiką. Z danych porównawczych wynika, że spadek ten jest charakterystyczny dla całego kraju, jednak w mieście i powiecie tendencja ta jest silniejsza niż na terenie województwa czy kraju.

Tabela 31. Wskaźnik bezrobocia ⁸ w Polsce, WZP, Powiecie kołobrzesckim, mieście Kołobrzeg w latach 2015-2019(

%	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym				
	2015	2016	2017	2018	2019
POLSKA	6,5	5,6	4,6	4,2	3,8
WZP	7,4	6,2	5,0	4,4	4,1
Powiat	5,0	4,5	2,7	1,5	0,7
Kołobrzeg	4,5	4,2	2,6	1,4	0,7

Źródło: GUS

Podobnie wskaźnik bezrobocia dla miasta i powiatu jest od lat korzystniejszy niż w województwie i kraju.

Według danych na koniec sierpnia 2020, wskaźnik bezrobocia dla miasta Kołobrzeg wynosił 2,3%, dla powiatu 2,1% a dla WZP 4,8%. Pomimo wzrostu wartości tego wskaźnika sytuacja na rynku pracy w mieście Kołobrzegu, pomimo niekorzystnych zmian na terenie kraju, wydaje się być dobra. Wskaźnik ten należy jednak monitorować.

Tabela 32 Wskaźnik bezrobocia w Polsce, WZP, Powiecie kołobrzesckim, mieście Kołobrzeg w latach 2015-2019 w podziale na płeć

%	mężczyźni					Kobiety				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
POLSKA	5,9	5,0	3,9	3,5	3,2	7,2	6,4	5,4	5,0	4,4
WZP	6,3	5,2	3,9	3,4	3,2	8,5	7,4	6,3	5,7	5,1
Powiat	4,5	3,9	2,2	1,2	0,7	5,5	5,1	3,4	1,8	0,8
Kołobrzeg	4,4	3,8	2,3	1,3	0,7	4,7	4,5	3,0	1,6	0,8

Źródło: GUS

⁸ Wskaźnik bezrobocia - udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Podobnie jak w całym kraju wśród osób bezrobotnych w mieście Kołobrzegu od lat procentowy udział kobiet jest większy niż mężczyzn. Różnice te w porównaniu z krajem i województwem wykazują mniejszą rozpiętość.

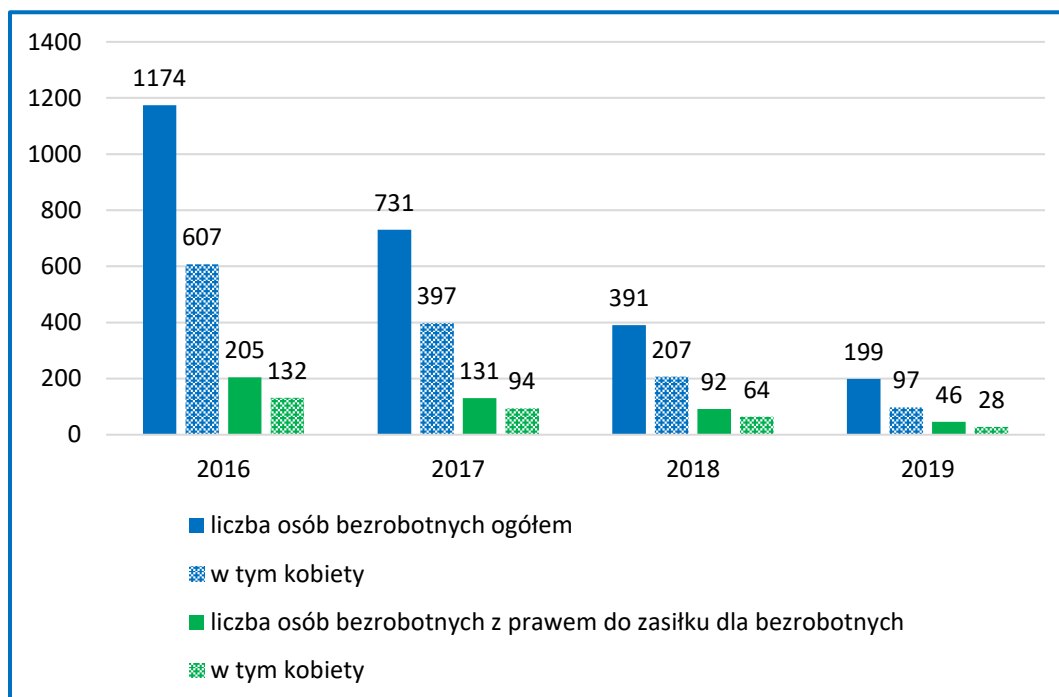
Tabela 33: Pracujący na 1000 mieszkańców w Polsce, WZP, powiecie kołobrzesckim, Kołobrzegu w latach 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
Polska	240	247	251	255
WZP	201	210	214	218
Powiat	206	207	204	203
Kołobrzeg	258	268	265	264

Źródło; GUS

W latach 2016 – 2019 w mieście Kołobrzegu przypadało znacząco więcej osób pracujących na 1000 mieszkańców niż w powiecie, województwie czy kraju. Najwyższą liczbą osób pracujących na 1000 mieszkańców odnotowano w Kołobrzegu, w 2016 roku – 268 osób. Spadek w 2019 jest jednak nieznaczny – wynosił 4 osoby.

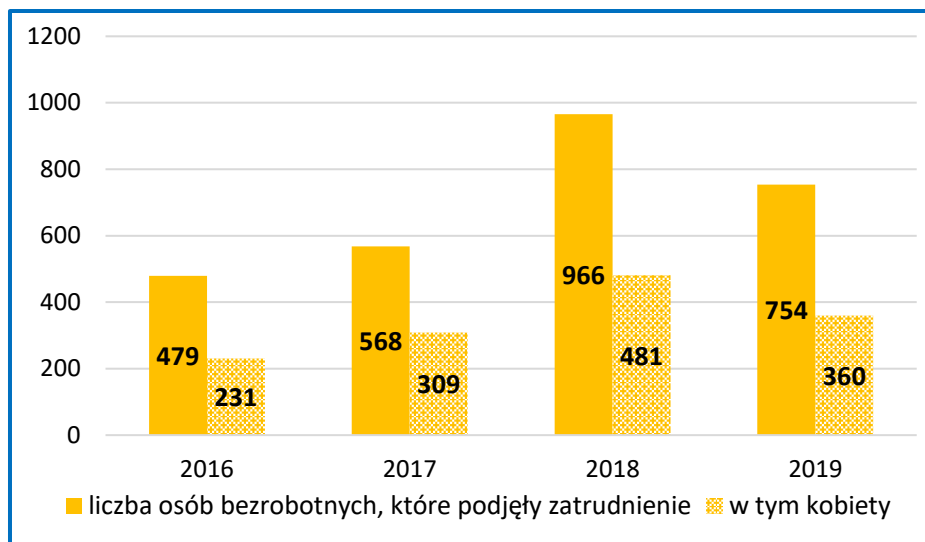
Wykres 14. Liczba bezrobotnych mieszkańców Kołobrzegu, w tym osób z prawem do zasiłku dla bezrobotnych w latach 2016 - 2019 (stan na 31 grudnia danego roku)

Źródło danych; Opracowanie MOPS Kołobrzeg

Dane powyższe potwierdzają systematycznie poprawiającą się sytuację na rynku pracy mieszkańców Kołobrzegu. Sytuację tę należy monitorować, ze względu na występujące w 2020 roku, niekorzystne dla rozwoju gospodarki warunki.

Wykres 15. Liczba bezrobotnych mieszkańców Kołobrzegu, którzy podjęli zatrudnienie w latach 2016 - 2019

Źródło danych: opracowanie MOPS Kołobrzeg

W stosunku do wartości bazowej (dane za 2016 r.) w kolejnych latach liczba osób bezrobotnych podejmujących pracę znacznie wzrastała.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Kołobrzegu, w 2018 roku - 718 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 1 752 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 1 034. Na każdego mieszkańca Kołobrzegu wyjeżdżającego do pracy do innych miast, przypadały prawie 3 osoby (2,44) przyjeżdżające do pracy do Kołobrzegu. Wskaźnik ten potwierdza silną pozycję Kołobrzegu w powiecie. W powiecie wskaźnik ten uzyskuje wartość 0,91 a w województwie 0,84.

Kołobrzeg

Liczba osób wyjeżdżających do pracy - 718

Liczba osób przyjeżdżających do pracy - 1752

Saldo przyjazdów i wyjazdów (- 1034)

Liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy 2,44

Powiat kołobrzescki

Liczba osób wyjeżdżających do pracy – 3201

Liczba osób przyjeżdżających do pracy 2 898

Saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy (- 303)

Liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy 0,91

Województwo Zachodniopomorskie:

Liczba osób wyjeżdżających do pracy 102 114

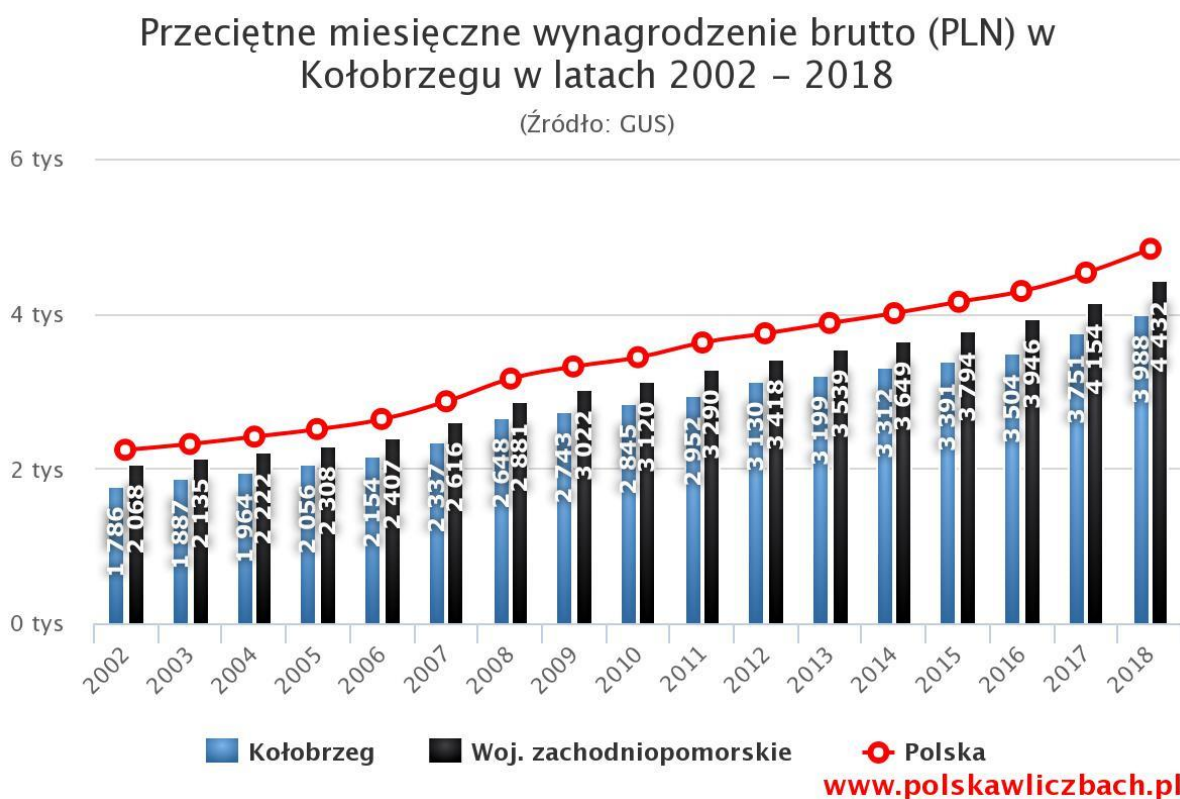
Liczba osób przyjeżdżających do pracy 86 138

Saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy (-15 976)

Liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy 0,84

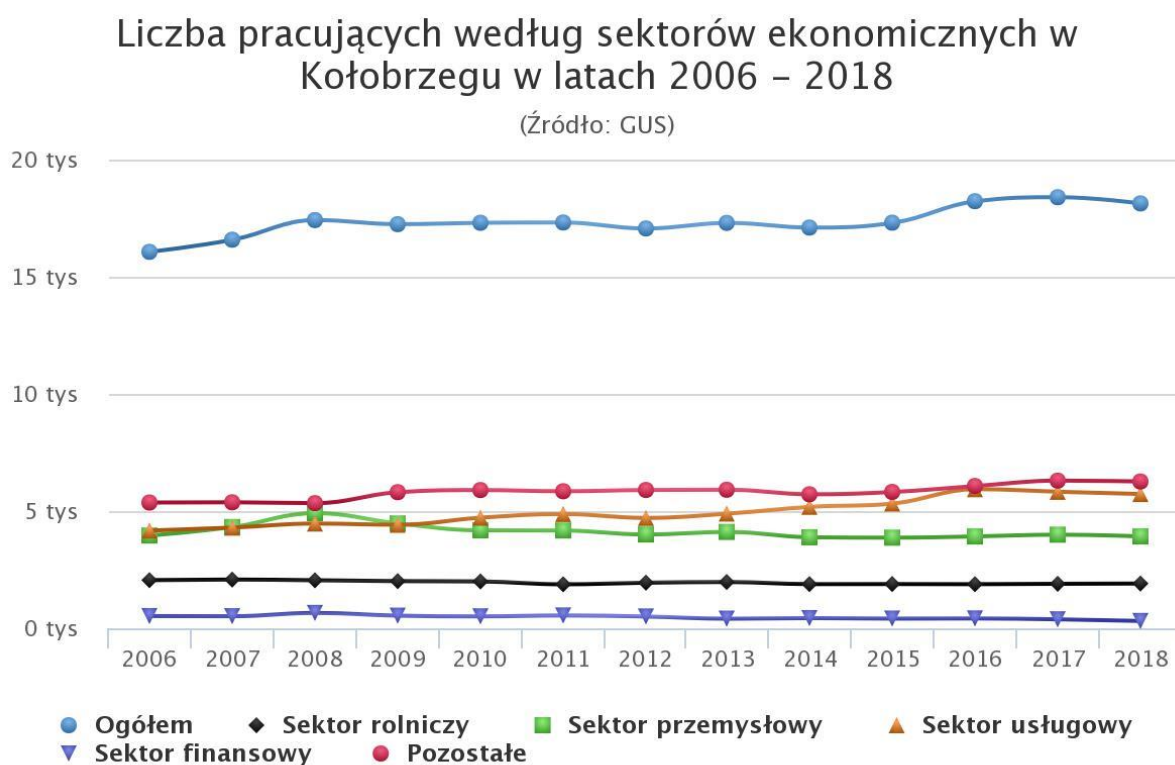
W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Kołobrzegu wynosiło 3 988,20 PLN, co odpowiada 82.50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Należy jednak pamiętać, że wartości te są generowane na poziomie powiatu co oznacza, że prawdopodobnie dla samego miasta Kołobrzegu są wyższe.

Wykres 16 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Kołobrzegu w latach 2002-2018

Na podstawie danych za 2018, można stwierdzić, że ponad 10, % aktywnych zawodowo mieszkańców Kołobrzegu pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 21,6% w przemyśle i budownictwie, a 31,6% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,7% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Wykres 17. Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w latach 2006-2018

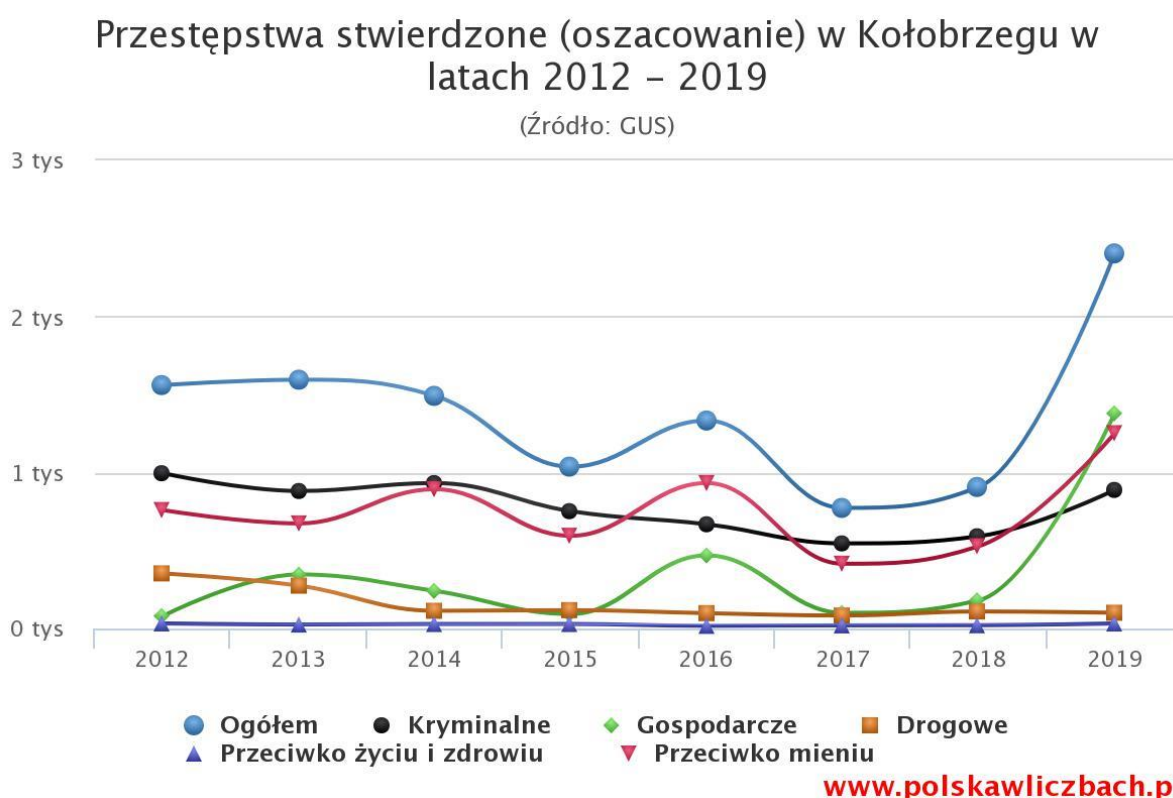

Sytuacja na rynku pracy miasta Kołobrzeg od lat jest dobra. Poziom bezrobocia mieszkańców, jest znacznie poniżej tzw. zdrowego bezrobocia. Z danych pierwotnych uzyskanych w trakcie warsztatów wynika jednak, że brakuje miejsc pracy w innych sektorach niż usługowy. Brak ten bardzo mocno podkreślany był przez szczególnie przez młodzież.

Przestępczość

W 2019 roku w Kołobrzegu stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 2 404 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 51,94 przestępstw. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie wyższa od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Kołobrzegu wynosi 86,70% i jest większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Kołobrzegu najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze gospodarczym - 29,80 (wykrywalność 97%) oraz przeciwko mieniu - 27,04 (wykrywalność 77%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze kryminalnym - 19,19 (69%), drogowe - 2,18 (100%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,69 (80%).

Wykres 18 Przestępstwa stwierdzone w Kołobrzegu w latach 2012-2019

Struktura przestępstw w 2019 roku w Kołobrzegu

Przestępstwa ogółem - 2 404

Przestępstwa o charakterze kryminalnym - 888

Przestępstwa o charakterze gospodarczym - 1 379

Przestępstwa drogowe - 101

Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu - 32

Przestępstwa przeciwko mieniu - 1251

Dane za rok 2019:

Przestępstwa ogółem na 1000 mieszkańców:

- Kołobrzeg – 51,54
- WZP - 30,39
- Polska – 20,95

Przestępstwa o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców:

- Kołobrzeg – 19,19
- WZP - 22,30
- Polska – 13,21

Przestępstwa o charakterze gospodarczym na 1000 mieszkańców:

- Kołobrzeg – 29,80
- WZP - 4,90
- Polska – 4,88

Przestępstwa o charakterze drogowym 1000 mieszkańców:

- Kołobrzeg – 2,18
- WZP - 2,45
- Polska – 1,8

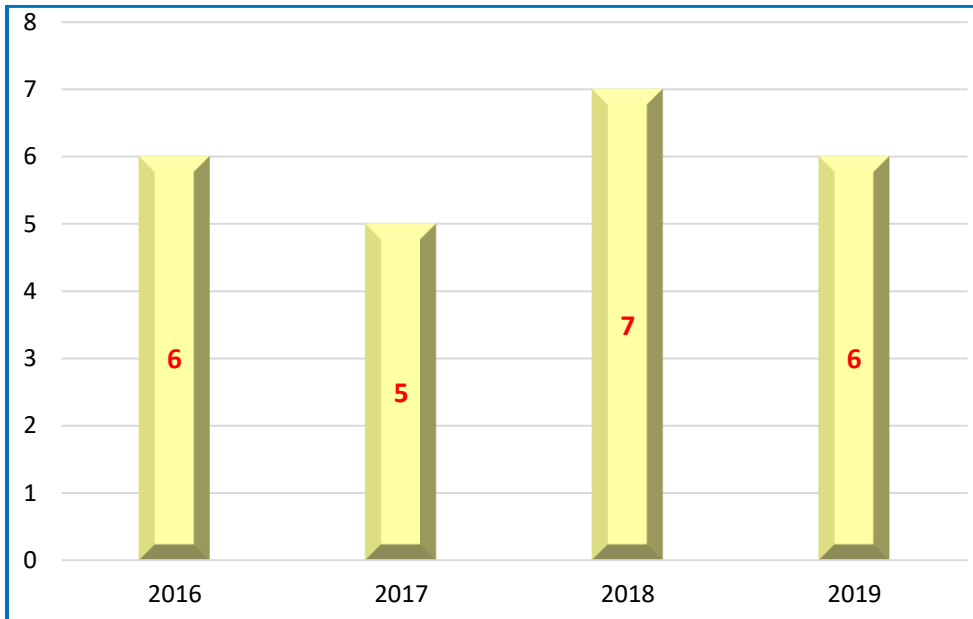
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu 1000 mieszkańców:

- Kołobrzeg – 0,65
- WZP - 0,60
- Polska – 0,43

Przestępstwa przeciwko mieniu 1000 mieszkańców:

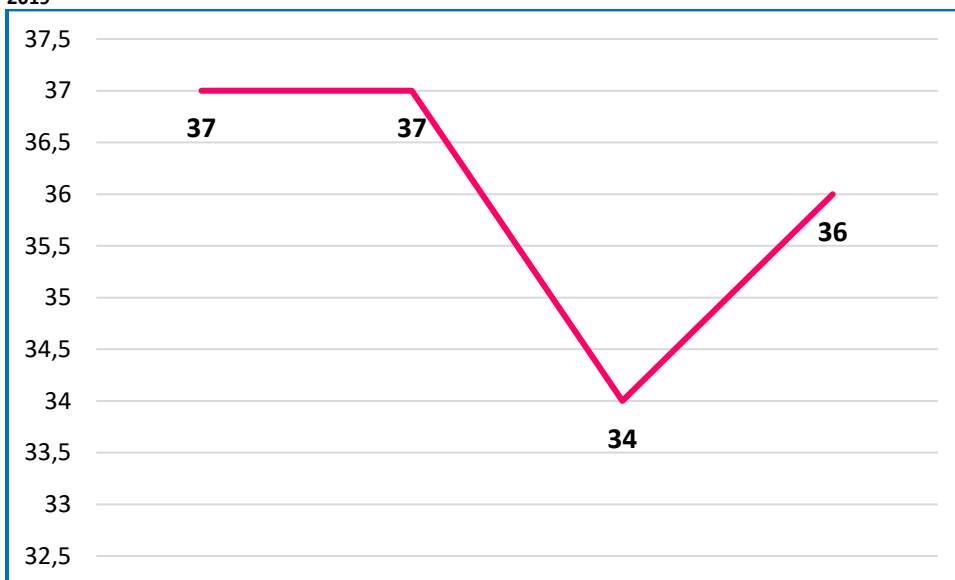
- Kołobrzeg' – 27,04
- WZP - 10,91
- Polska – 9,85

Wykres 19. Liczba akcji ratunkowych i działań niwelujących skutki sytuacji kryzysowych spowodowanych klęskami żywiołowymi, awariami technicznymi lub innymi nadzwyczajnymi zagrożeniami prowadzonych w Kołobrzegu w latach 2016 – 2019

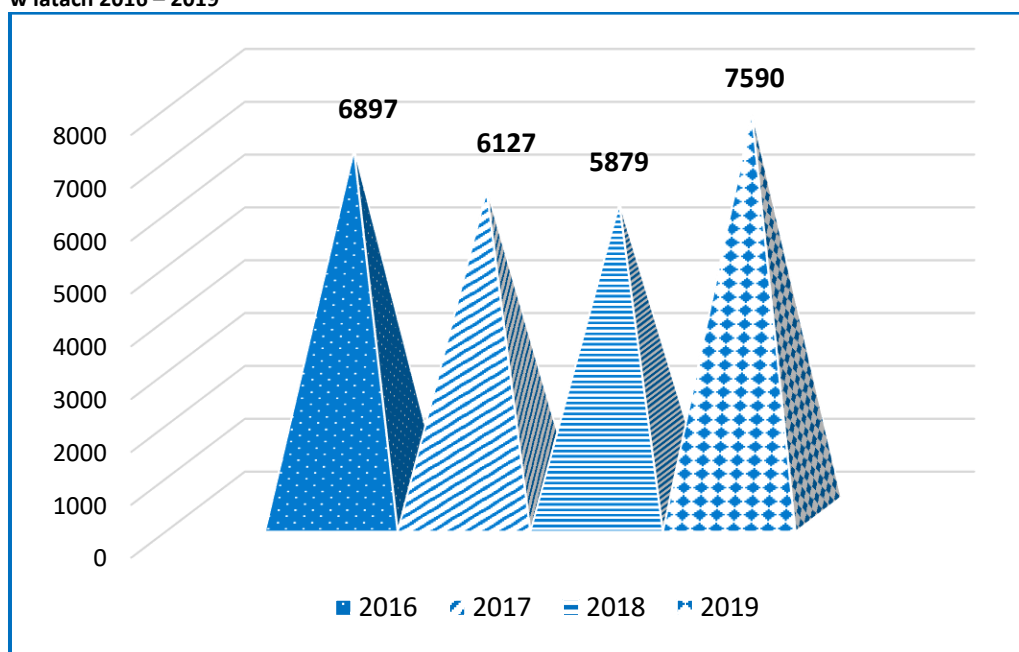
źródło: opracowanie MOPS Kołobrzeg podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego UM Kołobrzeg

Wykres 19. Liczba miejsc w przestrzeni publicznej Kołobrzegu objętych wizyjnym monitoringiem miejskim (liczba kamer) w latach 2016 – 2019

źródło: opracowanie MOPS Kołobrzeg na podstawie danych Straży Miejskiej w Kołobrzegu

Wykres 20. Liczba prowadzonych przez Straż Miejską w Kołobrzegu postępowań wyjaśniających w sprawach o wykroczenia w latach 2016 – 2019

źródło: opracowanie MOPS Kołobrzeg na podstawie danych Straży Miejskiej w Kołobrzegu

Wysoki wskaźnik przestępczości oraz wzrost liczby wykroczeń, znajduje odbicie w poczuciu bezpieczeństwa mieszkańców Kołobrzegu. W trakcie warsztatów deklarowali obniżone poczucie bezpieczeństwa. Rodzaj przestępstw, ich charakter jest w prawdopodobnie dużej mierze związany z uzdrowskim charakterem miasta. Brakuje danych dotyczących miejsca zamieszkania osób popełniających przestępstwa i wykroczenia, co uniemożliwia weryfikację postawionej powyżej hipotezy

V. Przemoc

Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę siły działanie przeciwko drugiej osobie, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

PRZEMOC CHARAKTERYZUJE SIĘ TYM, ŻE:

jest intencjonalna - przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.

siły są nierówne - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą.

narusza prawo w tym prawa osobiste - sprawca wykorzystuje przewagę sił, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalskości cielesnej, godności, szacunku itd.)

powoduje cierpienie i ból - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ma mniejsze zdolności.

Istnieją różne formy przemocy:

- Przemoc fizyczna
- Przemoc psychiczna
- Przemoc materialna
- Przemoc seksualna
- Przemoc poprzez zaniedbanie

Problem przemocy w rodzinie jest jednym z najtrudniejszych obszarów działań wspierających. Trudność ta wynika, ze specyfiki samego zjawiska. Syndrom miodowego miesiąca, cykl przemocy powodują, że udzielenie wsparcia ofierze jest często bardzo trudne a czasami niemożliwie.

Z danych obejmujących rok 2018 i 2019 wynika, że na terenie miasta następuje wzrost liczby osób dotkniętych przemocą. Przyrost o ponad 25% jest znaczącym, należy jednak pamiętać, że może on wynikać z skuteczności działań wspierających skierowanych do osób dotkniętych przemocą.

Tabela 34 Osoby dotkniętych przemocą na terenie w Mieście Kołobrzeg w latach 2017-2019

	Osoby dotknięte przemocą w mieście Kołobrzeg											
	2017				2018				2019			
	Ogólnie	K	M	D	Ogółem	K	M	D	Ogółem	K	M	D
Miasto Kołobrzeg	132	89	3	40	88	55	10	23	154	119	16	19

Źródło: dane WWS -UM

W latach 2017-2018 widoczne jest nasilenie działań mających na celu wsparcie osób dotkniętych przemocą, szczególnie poprzez różnego rodzaju poradnictwo. W roku 2019 odnotowano jednak znaczący spadek proponowanych form wsparcia.

Tabela 35 Liczba osób dotkniętych przemocą, które skorzystały w latach 2017-2019 z różnych form poradnictwa w mieście Kołobrzegu.

	Poradnictwo świadczone dla osób dotkniętych przemocą w latach 2017-2019 na terenie Miasta Kołobrzeg					
	ogółem	medyczne	psychologiczne	prawne	Socjalne	Zawodowe i rodzinne
2017	2390	0	295	428	205	1462
2018	2396	0	243	431	195	1527
2019	126	0	75	45	6	0

Źródło: dane WWS -UM

W latach 2017-2018 widoczna jest stała (wzrastająca) liczba osób korzystająca z oferty punktu konsultacyjnego. Znaczący spadek liczby tych osób – przy wzroście liczby osób dotkniętych przemocą, wymaga pogłębionej analizy.

Tabela 36. Liczba osób dotkniętych przemocą, która skorzystała z oferty punktu konsultacyjnego w latach 2016-2019 na terenie Miasta Kołobrzeg

	Osoby korzystające z oferty punktu konsultacyjnego						
	ogółem	kobiety	W tym starsze	Mężczyźni	W tym starsi	Dzieci	W tym niepełnosprawne
2017	223	121	57	102	43	0	0
2018	274	160	62	114	45	0	0
2019	78	78	24	0	0	0	0

Źródło: dane WWS - UM

Z posiadanych danych (WWS Źródło: dane WWS -UM) w latach 201-2019 żadna z osób dotkniętych przemocą w Mieście Kołobrzeg nie skorzystała z wsparcia:

- Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- Domu dla samotnych matek z dziećmi,
- Innych placówek świadczących pomoc dla osób dotkniętych przemocą.

Istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że sytuacja taka, może być efektem brak danych na temat takich osób lub wiedzy o ofercie w tym zakresie, wśród mieszkańców Kołobrzegu.

Tabela 37 Wszystkie przypadki osób dotkniętych przemocą oraz stosujących przemoc w rodzinach objętych procedurą Niebieskiej Karty

Lp.	Osoby objęte procedurą Niebieska Karta	Ilość
1.	Kobiety dotknięte przemocą w rodzinie	119
2.	Mężczyźni dotknięci przemocą w rodzinie	16
3.	Małoletnie dzieci dotknięte przemocą w rodzinie	19
4.	Kobiety stosujące przemoc	23
5.	Mężczyźni stosujący przemoc	131
6.	Dorośle dzieci / bratanek / wnuki stosujące przemoc wobec rodziców / wujka	21
7.	Rodzice / dziadkowie / ojczym stosujący przemoc wobec dzieci / wnuków	30
8.	Brat stosujący przemoc wobec siostry	1
9.	Przemoc stosowana w małżeństwie / konkubinacie	102

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds., Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2019r

Do pełnej analizy powyższych danych brakuje informacji o rodzajach przemocy stosowanej przez agresorów, Bardzo często przemoc traktowana jest głównie jak akt, agresji fizycznej. Stosunkowo duży jest udział mężczyzn, będących osobami dotkniętymi przemocą.

Tabela 38. Działanie gminnych programów psychologiczno-teoretycznych dla osób stosujących przemoc w Mieście Kołobrzeg

	Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie								
	Liczba program	Liczba uczestników					Skuteczność Programu ⁹		
		X	ogółem	Kobiet		Mężczyzn		K	M
				Rozpoczęła	Zakończyła	Rozpoczął	Zakończył		
2017	2	24	8	0	16	14	0	2	
2018	1	8	1	1	7	7	0	2	
2019	1	6	0	0	6	6	0	0	

Źródło: dane WWS -UM

Na terenie miasta Kołobrzeg w roku 2017 były realizowane dwa programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc. W latach 2018-2019, w każdym roku jeden program. W roku 2017 w programie tym brało udział 8 kobiet, ale żadna z nich go nie ukończyła. W roku 2018 udział wzięła jedna kobieta i ukończyła go a w 2019 w programie brali udział jedynie mężczyźni. W latach 2017-2018 badanie skuteczności programu wykazało, że w każdym roku dwóch mężczyzn pomimo udziału w programie nadal stosowało przemoc. W 2019 roku wszyscy uczestnicy, ukończyli program i badanie skuteczności nie wykazało, by któryś z nich po programie powrócił do stosowania przemocy w rodzinie.

Działania związane z przeciwdziałaniem skutkom przemocy w dużej mierze opierają się o działalność Zespołu Interdyscyplinarnego. W latach 2018-2019 ilość zgłoszonych do zespołu Niebieskich kart uległo zwiększeniu. W związku z tym, w roku 2019 zespół spotkał się częściej oraz powołała większość liczbę grup roboczych. Wyniki prac zespołu w 2019 roku zwiększyła się liczba wniosków do Sądu Rejonowego oraz do prokuratur.

⁹ Skuteczność programu – liczba osób, które po zakończeniu programu powróciły do stosowania przemocy w rodzinie

Tabela 40. Prace Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie w latach 2018-2019

	Ilość Niebieski Kart	Ilość Posiedzeń Zespołu		Ilość Grup Roboczych	Ilość posiedzeń Grup Roboczych	Sprawozdanie z prac Zespołu
		Plenarne	Robocze			
2018	89	3	64	73	345	6 wniosków do Miejskiej Komisji ds. PRA - 2 zawiadomienie do Protokoły - 13 wniosków do Sądu Rejonowego
2019	116	4	54	116	380	- 22 wnioski do Miejskiej Komisji ds. PRA 6 zawiadomień do Prokuratury 18 wniosków do Sądu Rejonowego

Źródło danych sprawozdawczość MOPS Kołobrzegu

W 2019 roku część działań mających na celu dostarczenie wsparcia osobom doświadczającym przemocy były prowadzone również, przez NGO. Do działań takich należało między innymi prowadzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy czy też porady w punkcie konsultacyjnym.

VI. Bezdomność

Określa się bezdomność między innymi, jako sytuację osób, które w danym czasie nie posiadają i własnym staraniem nie mogą zapewnić sobie takiego schronienia, które mogłyby uważać za swoje i które spełniałoby minimalne warunki, pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne ¹⁰ należy pamiętać, że nie funkcjonuje, jedna, uznana definicja bezdomności.

W mieście Kołobrzeg działania skierowane na rozwiązanie problemu bezdomności oparte są na celach, zawartych w Miejskim Programie Przeciwdziałania Bezdomności na lata 2018-2020. Poniżej dane zostały zaczerpnięte ze sprawozdania MOPS z realizacji tego programu za rok 2019. Z danych

¹⁰ A. Przy meniski (2001), *Bezdomność jako kwestia społeczna w Polsce współczesnej*, Prace Habilitacyjne 1, Poznań, wyd. Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

zawartych w sprawozdaniu, opartych na ogólnopolskim badaniu liczby osób bezdomnych, wynika, że liczba osób bezdomnych w Kołobrzegu wykazuje tendencje malejące. W roku 2017 w trakcie badania odnotowano 62 osoby natomiast w roku 2019 - 47. Należy jednak zwrócić uwagę, na fakt, że w 2019 roku osób bezdomnych, objętych wsparciem w postaci świadczeń z pomocy społecznej, na terenie miasta było 144. Dane te wskazują na możliwość występowania tak zwanej bezdomności „turystyczne”. Oznacza ona (szczególnie w okresie letnim) napływu osób bezdomnych z innych regionów kraju. Ze względu na fakt, że wśród danych podawanych w sprawozdaniu nie jest wykazane miejsce ostatniego meldunku osób bezdomnych korzystających z pomocy społecznej nie można tej hipotezy zweryfikować.

Miasto Kołobrzeg posiada system działań na rzecz osób bezdomnych należy do niego:

- Schronisko
- Ogrzewalnia.
- Mieszkanie chronione

W 2019 roku z usługi w formie miejsca w **schronisku** skorzystało 28 osób bezdomnych, w tym 21 mężczyzn oraz 7 kobiet. W stosunku do roku 2018 było to 13 osób mniej. Z osób bezdomnych w 2018 roku 6 usamodzielniało się poprzez:

- Jedna osoba otrzymała lokal socjalny.
- Cztery osoby podjęły zatrudnienie i otrzymały od pracodawcy lokal służbowy
- Jedna osoba wynajęła pokój

Tabela 41. Przyczyny bezdomności mieszkańców schroniska w roku 2019

Przyczyna	Liczba osób	%
Przemoc w rodzinie	1	4%
Skutki bezrobocia (ubóstwo)	11	39%
Niepełnosprawność długotrwała choroba	7	25%
Uzależnienia	4	14%
Eksmisje	5	18%
Brak możliwości usamodzielnia się po opuszczeniu ZK i POW*	0	0%
Inne (zdarzenia losowe)	0	0%
Razem	28	100%

Z podanych przyczyn bezdomności wynika, że utrata mieszkania była spowodowana przede wszystkim, ubóstwem oraz nieoprawnością – łącznie ponad 65 %. Tylko 14 % osób stało się bezdomnymi z powodu uzależnień a 4% z powodu przemocy w rodzinie. Oznacza to, że zakres działań prewencyjnych, mających na celu przeciwdziałanie zwiększenia grupy osób bezdomnych jest znaczny.

Należy jednak pamiętać, że w przypadku osób dorosłych, sprawnych pomoc powinna wspierać jej działania mające na celu samodzielne rozwiązanie problemu. Wśród osób bezdomnych lub zagrożonych bezdomnością syndrom wyuczonej bezradności oraz uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej, występuje bardzo często. Ważnym jest, aby w pracy z tą kategorią klientów używać aktywnych form pracy socjalnej – kontraktu oraz programu wychodzenia z bezdomności.

Tabela 42 Świadczenia udzielone osobom i rodzinom z powodu bezdomności w 2019 r przez MOPS Kołobrzeg

Forma pomocy	liczba osób
Zasiłek stały/	18
Składka na ubezpieczenie zdrowotne	18
Zasiłki okresowe i celowe	55
żywność w ramach programu FEAD	31
odzież z magazynu Sezam	19
Prowadzenie pracy socjalnej z osoba bezdomna	33
Zawarcie kontraktu socjalnego z osoba, bezdomna	27
Udzielenie schronienia w schronisku	28
Udzielenie schronienia w ogrzewalni	106
Przyznanie miejsca w mieszkaniu chronionym	2
Przyznanie miejsca w Kołobrzesckim Dziennym Domu Pomocy	3
Potwierdzenie prawa do świadczeń zdrowotnych	28
Udział w projekcie RPO WZ. Aktywna integracja kluczem do sukcesu mieszkańców Kołobrzeg	2
Udział w projekcie, Śniegowiec"	12
Asystentura w schronisku	0

Źródło danych: MOPS Kołobrzeg

W tabeli poniżej przedstawione zostały informacje dotyczące wieku osób bezdomnych przebywających w schronisku (dane za rok 2019). Grupa osób, z którą wskazana jest intensywna praca socjalna to osoby w przedziałach wiekowych 18-39 – dwie osoby oraz 40-59 – dziewięć osób. Z osobami powyżej 60 roku życia praca socjalna polega głównie na odbudowaniu relacji i więzi z rodziną lub pomóc w uzyskaniu uprawnień rentowych lub emerytalnych.

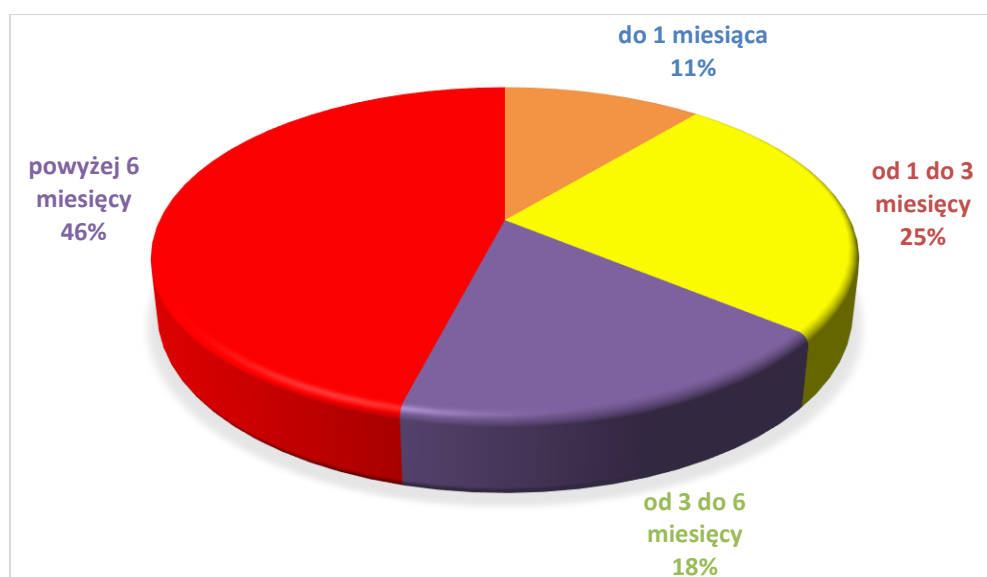
Tabela 43. Struktura wieku osób bezdomnych, zamieszkujących w schronisku w roku 2019

Grupa wiekowa	Kobiety	Mężczyźni	Razem
0-17 lat	0	1	1
18-39 lat	2	0	2
40-59 lat	2	7	9
60-64lat	2	5	7
65-74 lat	1	8	9
75 i więcej	0	0	0
Razem	7	21	28

Źródło: opracowanie MOPS Kołobrzeg

Poniższy wykres wskazuje, że prawie połowa mieszkańców schroniska przebywa w nim ponad 6 miesięcy. Jest to długi okres. Należy jednak pamiętać, że bezdomność jest jednym z najbardziej traumatycznych powodów korzystania z pomocy społecznej i działania mające na celu rozwiązanie problemu często wiążą się ze zmianą postawy u klientów. Zmiana postawy, jest procesem długotrwałym, ale konieczny, jeśli rozwiązanie problemu bezdomności nie ma mieć znamion chwilowego. Praca socjalna z osobom bezdomna nie tylko zakłada uruchomienie posiadanych przez nią zasobów, ale również wyposażenie w nowe umiejętności. Należą do nich tak umiejętności związane z budowaniem relacji oraz skuteczną komunikacją jak również zarządzanie budżetem. Należy założyć, że o ile bezdomność nie jest spowodowana nagłym wydarzeniem losowym, praca socjalna nad zmianą postaw klientów długotrwanie tkwiących w bezdomności wymaga czasu. Część terapeutów uznaje, że długotrwała bezdomność opiera się na podobnych zależnościach uzależnieniem alkoholizm.

Wykres 21 Okres zamieszkiwania osób bezdomnych w schronisku w roku 2019

Źródło: sprawozdawczość MOPS

Ogrzewalnia w 2019 roku była czynna od 01.01 do 30.04.2019 r. oraz od 01.10 do 31.12.2019 r. W tym okresie działała w systemie całodobowym. W okresie funkcjonowania ogrzewalni udzielono wsparcia 106 bezdomnym (w 2018 r, 90), W ramach działań projektowych (projekt nocleg dla osoby bezdomnej oraz Dożywianie osób bezdomnych) z ciepłego posiłku w ogrzewalni dziennie korzystało około 25 osób. Ponadto 13 osobom bezdomnym, przyznano pomoc w postaci żywności w ramach programu FEAD z magazynu Sezam. Cztery osoby bezdomne, które podjęły współpracę z pracownikiem socjalnym w celu zmiany swojej niekorzystnej sytuacji życiowej otrzymały skierowanie do schroniska,

Mieszkanie chronione – z tej formy pomocy mogą korzystać osoby z niepełnosprawnością fizyczną lub osoby z zaburzeniami psychicznymi. Pobyt w mieszkaniu jest to czas, kiedy osoby te nabywają kompetencji i umiejętności pozwalających im na samodzielne funkcjonowanie. W 2019 roku z pobytu w mieszkaniu skorzystały 2 osoby jedna z nich otrzymała lokal socjalny.

Projekt Śniegowiec – realizowany przez MOPS wraz z funkcjonariuszami Straży Miejskiej. Projekt skierowany do osób bezdomnych, które nie wyraziły chęci skorzystania z pomocy w formie pobytu w schronisku lub ogrzewalni. W okresie ochronnym pracownicy socjalni oraz Straż Miejska odwiedzają dwa razy w tygodniu, miejsca pobytu osób pozbawionych schronienia, Osoby bezdomne otrzymywały informację o możliwości skorzystania z noclegu oraz ciepłego posiłku jak również objęte były pomocą rzeczową w formie odzieży czy kołdry poduszek czy koce. Pomocą taką w 2019 roku objętych zostało 12 osób.

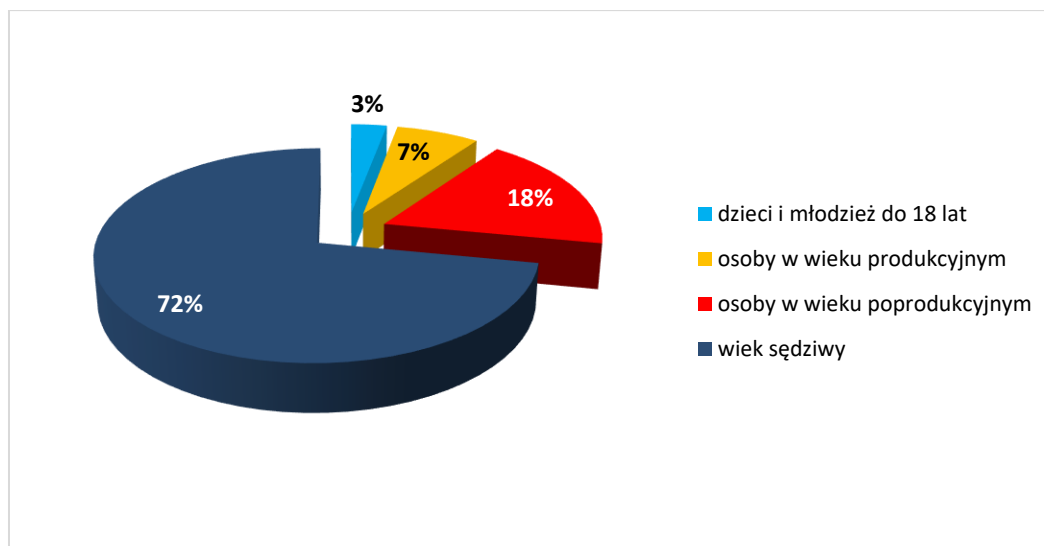
W Kołobrzegu istnieją systemowe rozwiązania dotyczące problemu bezdomności. Osoba bezdomna może skorzystać z pomocy w postaci pobytu w schronisku, wtedy, jeśli wykazuje chęć poprawy swojej sytuacji życiowej. W innym przypadku ma możliwość skorzystania z miejsca w ogrzewalni, która (co rzadkość) jest w okresie zimowym otwarta całą dobę. Pracownicy socjalni wspólnie z funkcjonariuszami straży miejskiej prowadzą monitoring sytuacji osób pozbawionych schronienia, które nie chcą skorzystać z miejsca w ogrzewalni czy schronisku. Istotnym elementem działań na rzecz ograniczenia zjawiska bezdomności jest stosowanie aktywnych form pracy socjalnej – kontraktu jak również programu wychodzenia z bezdomności.

VII. Osoby starsze i niepełnosprawne

W województwie zachodniopomorskim proces starzenia się społeczeństwa przebiega szybciej niż przeciętnie w kraju. Przewidywany wiek środkowy (mediana wieku) w 2050 r. wyniesie 53,5 roku, tj. o 1,0 rok więcej niż dla Polski ogółem. W mieście Kołobrzeg proces ten jest widoczny już obecnie. Średni wiek mieszkańców Kołobrzegu w 2019 roku wynosił 44,4 lat i był nieznacznie wyższy od średniego wieku mieszkańców województwa zachodniopomorskiego (42,1) oraz znacząco wyższy od średniego wieku mieszkańców całej Polski – 41,3. W mieście Kołobrzeg odsetek osób wieku poprodukcyjnym jest więc większy niż procent osób w tej grupie, na terenie powiatu województwa jak i kraju. Odsetek osób w tej grupie w mieście Kołobrzeg wykazuje w okresie 2016-2019 tendencję wzrostową. Wyzwania związane z niekorzystnymi tendencjami demograficznymi będą jednym z istotnych elementów kształtowania polityki społecznej w mieście.

Seniorzy w pomocy społecznej - Analiza wiek członków rodzin, korzystających z pomocy społecznej wykazała, że beneficjenci pomocy społecznej, korzystający z świadczeń w 2019 r. w prawie 29% byli osobami, w wieku poprodukcyjnym (457 osób). W tej grupie 241 osób to seniorzy, którzy ukończyli 75 lat. W grupie klientów w wieku 60-64 w sposób znaczący przeważają mężczyźni, od 70 lat zdecydowanie kobiety. Liczba osób i rodzin, klasyfikowanych w pomocy społecznej jako rodziny emerytów i rencistów, korzystających z pomocy społecznej w 2019 roku wynosiła 18% i od 2018 roku wzrosła. Wzrost ten pomiędzy rokiem 2018 a 2019 wyniósł 60 środowisk, Znaczącą liczbą świadczeń skierowanych do tej grupy klientów to usługi opiekuńcze.

Wykres 21. Struktura klientów MOPS, którym w 2019 roku świadczone usługi opiekuńcze

Źródło danych MOPS Kołobrzeg

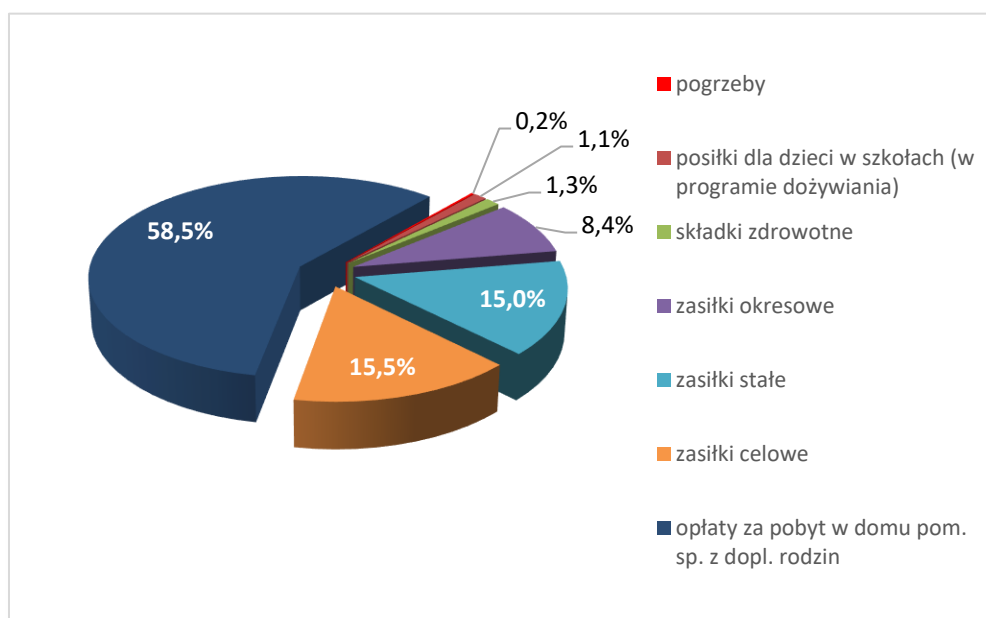
Analiza powyższego wykresu wskazuje, że w 2019 roku 72% osób, korzystających z usług opiekuńczych, były to osoby w wieku sędziwym, 18% osoby w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że usługi opiekuńcze w 90 % skierowane były do osób starszych.

W grupie korzystających z usług opiekuńczych 125 osób to osoby powyżej 75 lat (w tym 107 kobiet i 18 mężczyzn), 31 - to osoby w wieku poprodukcyjnym, w wieku produkcyjnym z usług korzystało 13 podopiecznych, pozostali to osoby poniżej 18 roku życia. W roku 2019 na jedną osobę korzystającą z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych przypadało 182 godziny. Dla porównania w roku 2014 było to 239, a np. w 2006 roku 371 godzin. Rok 2018 to 207 godzin, a więc nastąpił spadek o 25 godzin. Istnieje parę przyczyn takiego spadku, przede wszystkim Podejmowane są działania mające na celu uaktywnianie rodzin do opieki nad członkami rodzin oraz wskazują inne

rozwiązania mogące pomóc w zapewnieniu opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, takie jak: umieszczenie w ZOL, czy też możliwość skorzystania z zasiłku opiekuńczego w związku ze sprawowaniem opieki nad najbliższym członkiem rodziny.¹¹

Pomoc w formie usług opiekuńczych jest istotnym elementem działań umożliwiających pozostawienie seniora w jego naturalnym środowisku. Działania zmierzające do jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku osób starszych wynikają nie tylko z przesłanek humanitarnych, ale również z racjonalności finansów publicznych. W roku 2019 w strukturze wydatków budżetu MOPS (a co za tym idzie budżetu gminy), pozycja związana z opłatą za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej wynosiła prawie 60%

Wykres 22 Struktura wydatków pomocy społecznej w roku 2019

Kwota jaką gmina dopłaca corocznie do pobytu mieszkańców w DPS to około 4 milionów złotych. (kwota w sprawozdaniu została podana razem z dopłatami ze strony rodzin). Umieszczenie w domu pomocy społecznej jest jedna z najbardziej kosztownych usług jakie gmina zapewnia swoim mieszkańcom. Przede wszystkim jednak jest najczęściej usługą, która nie zapewnia seniorom odpowiedniego standardu życia. Standard pobytu w dps jest coraz wyższy, ale to ciągle nie jest dom, w który przeżyło się znacząca część swojego życia.

Przykładem rozwiązań ograniczających konieczność pobytu w dps jest Kołobrzeski Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów, jest on elementem lokalnego systemu pomocy środowiskowej dla osób

¹¹ Sprawozdanie z działalności MOPS za rok 2019

starszych. Placówka jest ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla nieaktywnych zawodowo mieszkańców Kołobrzegu w wieku 60 i więcej lat, którzy z uwagi na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Dom dysponuje 20 miejscami, w roku 2019 r. z oferty ośrodka wsparcia korzystało 28 osób starszych. Na dzień 31.12.2019 r. na miejsce w Domu nie oczekiwała żadna osoba. Średnia frekwencja uczestników w roku 2019 wyniosła 83 %. Większość uczestników to kobiety (73%), prawie 40% osób uczestniczących w zajęciach to osoby niepełnosprawne. Dom czynny jest od 7.30 do 14.30. Usługa jest odpłatna, zasady odpłatności zostały uregulowane uchwałą Rady Miasta. Podstawę do naliczania odpłatności stanowi średni miesięczny koszt pobytu w Dziennym Domu, który na roku 2019 ustalony został na kwotę 1.180,64 zł. Na podstawie Uchwały XLIII/663/18 Rady Miasta Kołobrzeg z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt uczestników w Kołobrzesckim Dziennym Domu Pomocy dla Seniorów (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego z 2018 r., poz. 3470) pobyt w ośrodku wsparcia jest odpłatny. Spośród 28 seniorów w roku 2019 odpłatność ponosiło 26 osób w wysokości od 2% do 30% średniego miesięcznego kosztu pobytu w placówce.¹²

Innym działaniem skierowane do osób starszych, mieszkańców Kołobrzegu jest Klub Senior+ w Kołobrzegu, który jest miejscem spotkań kołobrzeżan w wieku 60 i więcej lat, nieaktywnych zawodowo. Celem głównym Klubu Senior+ w Kołobrzegu jest aktywizacja społeczna, integracja, włączanie społeczne osób. Klub Senior+ w Kołobrzegu posiada ograniczoną do 150 liczbę miejsc, co spowodowane jest posiadanymi zasobami lokalowymi i kadrowymi placówki. W 2019 r. uczestnikami Klubu było (narastająco) 158 osób (kobiety – 89%, mężczyźni – 11%, osoby z niepełnosprawnościami – 23%). Podstawowym źródłem utrzymania uczestników były świadczenia emerytalne. Najliczniejszą grupę uczestników stanowiły w 2019 r. osoby w wieku od 65 do 69 roku życia, natomiast najmniej liczna była grupa osób w wieku 85 i więcej lat.¹³

Seniorzy to aktywna grupa, która wymaga nie tylko opieki, ale również możliwości rozwoju. Potrzeby tej grupy, w pewnej mierze spełnia Uniwersytet Trzeciego Wieku w Kołobrzegu. Uniwersytet nawiązuje do tradycji uniwersytetów powszechnych. Umożliwia rozwój zainteresowań seniorów. W 2019 roku odbyło się 31 wykładów i 15 imprez okolicznościowych z okazji takich jak: Dzień Babci i Dziadka, Mikołajki, Walentynki itp. Uczestnicy Uniwersytetu brali udział w akcjach charytatywnych takich jak Paczka dla dzieciaczka. Wśród aktywności realizowanych przez uczestników UTW warto wymienić: kurs nurkowania, czy udział w spartakiadzie sportowej na wesoło w Pырzycach. UTW za swoją dzielność otrzymało Róże Wiatrów- prestiżowe w wynagrodzenie przyznawane przez NGO.

¹² Sprawozdanie z działalności MOPS Kołobrzeg za rok 2019.

¹³ tamże

W planowaniu działań na rzecz seniorów należy pamiętać tak o zapewnienie im opieki jak również wykorzystaniu potencjału i zasobów jaka ta grupa (coraz liczniejsza) mieszkańców Kołobrzegu posiada.

Kołobrzescy seniorzy aktywnie działają także w Radzie Seniorów Miasta Kołobrzeg, która powołana została w 2019 r.

Tabela Usługi specjalistyczne świadczone w mieście Kołobrzeg w latach 2016-2019

	Liczba osób, którym przyznano decyzje usług specjalistycznych	Liczba rodzin, korzystające z usług specjalistycznych	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba osób, którym przyznano decyzje usług opiekuńczych	Liczba rodzin, korzystające z usług opiekuńczych	Liczba osób w tych rodzinach
2019	7	7	25	168	168	191
2018	8	8	28	162	162	181
2017	7	7	25	171	171	193
2016	7	7	23	152	152	172